

ХАЁТДА ЎРНИНГ БЎЛАСАН

Тўртқул туманида "ота касби-кори, ота тарбиясини оқлаган бир йигит"-ни учратдим.

Мени барваста йигит тўртқулликларга хос хушавозе билан кутиб оларкан: "Газетангизни қанчалик севишимизни биласизми?" - деди-да, ўзини таништирди—пахта тозалаш заво-

ди рахбери, техника фанлари номзоди Улугбек Тожиев.

- Бу йил энг кўп обуначиларимиз ҳам қорақалпоғистонликлар экан, - дедим кувонч билан.

- Бу заводда отам (раҳматлик) Сотим Тожиев 35 йил давомида оддий ишчи-

ликдан корхона рахбери лавозимигача кўтарилган. Оилада 5 ўғил, бир қиз эдик. Турли бадий адабиётларни олиб келиб берардилар. Сўнг ҳар бир асарга муносабатимизни сўрардилар. Энди билсам, бу "сўроқ"лар отамга бизнинг ҳаётдаги йўналишимизни—нимани эплаймизу, қай нуқтада "оқашимиз"ни кўрсатган экан. Отам ўшанга қараб бизга иш тақсимларди. Мана ҳозир акаларим - агроном, муҳандис, шифокор, синглим — ўқитувчи. Отам 52 ёшда, онам Хадичахон 51 ёшда оламдан ўттишди. Афсус, бу кунларни кўришолмади... Уларнинг йўлларини давом эттириш, ишончларини оқлаш учун бир дақиқа ҳам тўхтаб қолмадик.

Мана шу тўйгу бора-бора кўнглимда илдиз отиб борди, шекилли, Тошкент Тўқимачилик институтига кирдим. Институтда ўқиб юрган кезларим пахта ғарамлаш мосламасини механизациялаштириш ҳақида кўп ўйлардим.

"Ғарамларга тунел ўтказиш" мавзусида тайёрлаган илмий мақолам Москвада ўтказилган иқтидорли талабалар илмий конференциясида фахрий ёрликка муносиб кўрилган. 1992 йил институтни имтиёзли диплом билан тугатдим-у, заводда линтрлаш цехида пайвандчи бўлиб ишлаб бошла-

дим. Сўнг механизациялаш цехида муҳандис, бош механик ва 2000 йилдан директор бўлиб тайинландим. Энг аввало отам ўтирган ўриндикни таъмирлаб, хонага қўйиб қўйдим. Портретлари доим иш столимнинг устида. "Аёлларга ва болаларга эркак ҳамиша ҳимоячи ва маъсул", - дердилар отам. Шу боис заводда биринчи навбатда аёлларга ва болаларга шароит яратдим. Завод ёнида 280 ўринли барча қулайликларга эга ясли, болалар боғчаси ишлаб турибди. Ишчилар соғлиқларини тиклашлари учун тиббиёт ўчоғи, 50 ўринли соғломлаштириш маскани, 120 ўринли ошхона мавжуд. Корхона ахли учун махсус кийимлар берилган. Тушлик - bepул. 150 ишчига ўтган йил моддий ёрдам ажратилганди.

Ютуғимиз ҳам, камчилигимиз ҳам ўзимизники. Ўтган йил 27 млн. соф даромад қилган бўлсак, бу — ҳам юрт хазинасига, ҳам ўз рўзгоримизга яраганимиздир. Дунёда энг муҳими — инсон ўз қадрини топишидир. Ўйдаки, жамоадаки, дўст-ёрлар даврасидаки - одам айтган гапига маъсулликни унутмас, ўрин топади. Мен ҳаммага ана шу тўйгу устиворлигини тилайман.

- Эзгу ишларингизда биз ҳам омад тилаймиз.

С. ФАХРИДДИНОВА

Яхшилардан сўз очдик

ЗУЛФИЯ МУКОФОТИГА НОМЗОД

бўлган чехралари офтобдан нур олган бу қизлар билан таништирак:

1. Гулбаҳор АХИМБЕТОВА - Қорақалпоқ миллий бахшичилигини такомиллаштириш билан бирга телевидение орқали "Ким эпчил-у, ким чакқон" кўрсатувига ҳам бошловчилик қилади. Гулбаҳор 2002 йилда ўтказилган Мухиддин қори Ёқубов номли кўрик танловнинг 1-даражали диплом соҳибаси ҳам.

2. Алфия ҚЎШАҚБОВЕВА - Навоий вилоят, Қонимех тумани, 5-мактаб, 10-синф ўқувчиси. Алфия устозлардан ўрганган мусиқа сирларини бойитиб, ўзи ҳам куй басталайди. Унинг шеърый китоби ҳам тенгдошлари ва адабиёт мухлислари орасида шухрат қозонган.

3. София БЕГМАГАМБЕТОВА - Тошкент Давлат Аграр Университети қошидаги Қибрай академик лицейи ўқувчиси. София "Профес-

сор Бофиннинг соябони" номли асарини инглизчадан ўзбек тилига ўгириб, "Уч оғайни ботирлар" эртагини эса ўзбек тилидан инглиз тилига таржима қилиб, таржима сир-асрорларини янада бойитиб бормокда. Шунингдек, бир неча йил-

лардан буён каратэнинг "шотокан" турига катнашиб келади. Спорт устаси, қора белбоғ соҳибаси.

4. Дилфуза ЭРҒАШОВА - Гулистон Давлат Университети қошидаги академик лицейнинг 3-босқич талабаси. "Садоқат ва Вафо" куйчиси ҳамда "Сополли тепа қишлоғи тарихи" номли илмий

ишлар муаллифи. 2004 йилда ўтказилган фанлар олимпиадасида она тили фани бўйича вилоят босқичи ғолибаси.

Нигора ЙЎЛДОШЕВА

Сувратчи: **ОДИЛ НУРМАМАТОВ.**

ГАЗЕТХОНЛАРИМИЗ ИЖОДИДАН

Ю Р Т И М

*Минглаб кўзлардаги қарогим юртим,
Олтин кузлардаги япроғим юртим.
Зимистон қалбимга зиё улашиб,
Туним ёритувчи чирогим юртим.*

*Мен гул бўлганимда сенсан бoғбoним,
Гар қул бўлганимда сенсан султоним.
Менга олислардан боқиб тургувчи,
Замин бўлганимда ўзинг осмоним.*

*Бувим айтиб берган эртагим ўзинг,
Беғубор орзуим, тилагим ўзинг.
Бағрингда сен билан бирга яшовчи,
Уриб турган жўйқин юрагим ўзинг.*

*Томчилай деб турган шабнам бўлсам ҳам,
Жойидан силжимас санам бўлсам ҳам.
Ёзишга ожиз бир қалам бўлсам ҳам,
Ўзингдан ўзгани демайман юртим.*

*Бахтдан кулаверсин кўкда қуёшинг,
Доим омон бўлсин азиз юртбошинг.
Жаннатдек беназир Ўзбекистоним,
Қутлуг бўлсин сенинг муборак ёшинг.*

ГУЛАСАЛХОН

ИГНА- ПНИНГ ҚЎШИҒИ

Ўқтамхон ая 18 ёшида чеварликни бошлаган бўлса, 42 йил давомида шу касбини эъзозлади. Ироқи дўппи, чуфт тўппилар, йигитлар кўйлагига кашталар, тўн, кўрпа-тўшак, бешик-асбоблар, нимчалар, шунингдек, аёлларнинг замонавий ли-

босларини ҳам тикди.

Рўзгорини гуллатди. Қизлари Дилоромхон, Раънохон ва Умидалар она касбини эгаллашди. Юнусобод тумани 3-маведаги Акбаробод маҳалласида "Ўқтамхон" ўқув марказини очибди. Ҳунарларини энди ёш келин ва қизларга ўргатиб келишмоқда. Ўқтамхон ая эса бундан жуда мамнун. Она учун яна нима керак?

- Қўлларингиз асло дард кўрмасин Ўқтамхон опа!

БАСИРА

Зийнат опа ва Ўрозбек ота Тўрамурадовлар - Навоий вилояти Қонимех тумани, "Сарибек" жамоа хўжалиги аъзолари.

- Оила қўрағимизга 43 йил бўлди, - дейди ота. - 13 набирамиз бор. Худога шукр. 45 йил чорвачилик билан шуғулландик.

МАДИНА.

Муаллиф олган суврат

Социолог олимларнинг тахминий ҳисоб-китобларига кўра, яна 6 йилдан сўнг Ўзбекистон аҳолиси 28 миллионга етади. "Қисқа вақт ичида шунчага кўпаяр эканлими?" дейишнингиз мумкин. Шубҳасиз, шундай. Демак, аҳолининг табиий ўсиши тобора тезлашаётган экан, бу нарса биз ҳаммиса орзу қилиб келган моддий фаровонликда яшаш ҳақидаги ис-такларимиз билан мос тушар-микин? Бордию мос тушмасачи? У ҳолда нималарга эътибор беришимиз керак бўлади? Эндилқда меҳнатнинг қай турлари билан кўпроқ шуғулланишимиз лозим? Фарзандларимизнинг чуқур иқтисодий билимга эга бўлишлари учун оиладаги вазифаларимиз қандай? НУФУС — аҳолининг табиий тез ўсиши ва — НУФУЗ обрў-эътибор — тушунчалари-ни айнан ушбу суҳбатга мавзу қилиб танлашдан асл муд-даимиз нима?

"Ўзбекистон Миллий Энциклопедияси" Давлат илмий нашриётининг директори, иқтисод фанлари доктори, профессор Нуриддин Тўхлиев шу сингари саволларимизга жавоб берадилар:

— Шу ўринда республика аҳолисининг табиий ўсиши иқтисодчи олим сифатида мени ҳам мушоҳада қилишга ундайди. Хўш, бу ўсиш жараёнига қай омиллар таъсир кўрсатмоқда? Туғилиш ва ўлим қайд этилиши ўртасидаги фарқнинг ўзатиши, миграция ва эмиграция (аҳолининг мамлакат ичкараси ва ташқарисига қўчиб юриши) ҳолатлари, тарихий урф-одатлар, миллий анъаналарга риоя этиш (очикроқ айтганда, ҳомиладорликни сунъий тўхтатишни гуноҳ ҳисоблаймиз) ва шу сингари бир қанча сабаблар борки, улар бевосита аҳоли сони ошишига хизмат қилаверди.

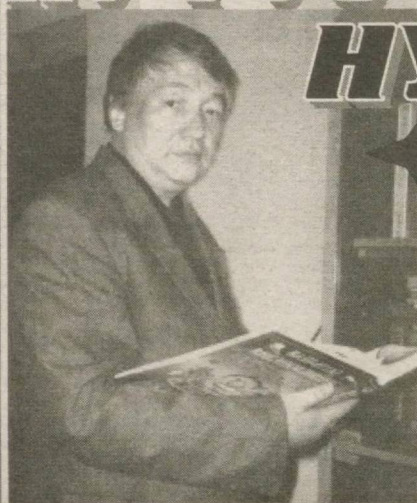
Бундан ташқари, мамлакатимиз аҳолисининг деярли ярмини 16 ёшгача бўлганлар ташкил этади. Демак, никоҳдан ўтиш бошқа юртлардагидан кўра бизда энг кўп қайд қилинади. Шунинг баробарида оилани муқаддас деб билиш (айниқса қишлоқларда) ва болажонлик (ўнта бўлса ўрни бошқа, деймиз) фазилатлари ҳам табиий кўпайишимизда муҳим ўрин тутайди. Айтиш керакки, эндилқда давр талабларини англаб яшаш, ижтимоий ва иқтисодий билимларни эгаллаш, табиий маданиятнинг ўсиши ҳамда урбанизация (шаҳарлаштириш) жараёнининг тезлашуви аҳолининг табиий ўсишига қарши таъсир этаётган

омиллар саналади. Аҳоли сони тўхтовсиз ошаётган бугунги кунга келиб фаол демографик сиёсат дастурларини ишлаб чиқиш ва уларнинг самарадорлигини таъминлаш зарурлигини тушунаётимиз. Аслида шундай дастурларимиз мавжудми? "Соғлом авлод" давлат дастури ва Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурининг ҳаётга кенг тadbик этилаётгани саволимизга ижобий жавоб бўла олади. Ҳеч бир мамлакатда бу сингари пухта ва чуқур ўйлаб-туталган дастурлар йўқ! Шун-

вомида юзага келадиган ижтимоий кескинликнинг олдини олиш учун одамларни иш билан тўла таъминлаш, киши жон бошига тақсимланадиган даромадлар миқдорини кўпайтириш, пуллик хизматлари кенг жорий этиш, айнқса қишлоқ ва маҳал-ларда (юртимиз аҳолисининг 60 фоизини қишлоқликлар ташкил этади) янги иш ўринлари яратиш сингари муҳим вазифаларни бажариш зарур бўлади.

Бироқ танганинг иккинчи тарафам бор...

НУФУС ВА НУФУЗ

МУШОҶАДА
МУШОҶАДА
МУШОҶАДА

га кўра, соғлом турмуш тарзи, **"Соғлом она - соғлом бола - соғлом жамият" гоялари** (бунда нафақат жисман, балки маънан ҳам соғлом бўлиш кўзда тутилади) илгари сурилмоқдаки, бу нарса ҳар кишини бахтли келажақ ҳақида ўйлашга ундаётди.

Яхши яшаш учун яхши меҳнат қилиш керак, дейдилар. Бизнинг кунларимизда меҳнат қилаётганлар кўпми ё ишсизлар? Умуман, ижтимоий фойдали меҳнат билан банд бўлган аҳоли миқдорини, унинг таркибини белгилаш борасида айрим нуқсонлар бор. Шу фикрни изоҳлайлик. Иш билан банд бўлмаган аҳолининг учдан икки қисмини аёллар ташкил этади. Лекин уларнинг ҳаммасига ишчи кучи деб қарашимиз тўғри эмас. Чунки аёлларнинг 60 фоиздан кўпроғи ёш гўдакларни тарбияси билан банд. Ҳар тўрт нафаридан бири кўп болали. Аслида фарзанд тарбиялаш ҳам ижтимоий меҳнатнинг муҳим бир қисми эканини унутмаслигимиз лозим. Аҳоли ўсиши да-

шунча тез бажариш имкони туғиларди. Энди-чи? Биз шунчалек тез илгарилар кетдикки, бугунги кунда кўп меҳнатидан ҳам кўра ақл-заковат, билим ва тажрибага кўпроқ муҳтожмиз! Давр ўзгариши билан миллий менталитетимизда янги анъаналар (мулкни ҳусусийлаштириш, кичик ва ўрта тadbиркорлик фаолиятини қучайтириш, қишлоқ хўжалигида янги технологияларни қўллаш каби) пайдо бўлди. Хонадонларимизга кириб келадиган компьютерлар ва мураккаб маъишӣ техниканинг ўнлаб турлари қатто уй бекаларининг ҳам билими бўлишини талаб этади. Демак, оиланинг ҳар бир аъзоси том маънода тadbиркор бўлмоғи керак! Фарзандларимизга пул топиш билан боғлиқ билимларни беришга шошилайлик, токи улар теле-визор ёки видеокасслардан сал ўзоқлашиб иқтисод терминлари устида бош қотиришсин. "Болам уздабурро, бозорни би-ноийдек эплаяпти", дегувчи ота-оналар бор. Бу нотўғри. Бозор иқтисодиёти болалардан

бозорчи бўлишни эмас, иқтисодчи бўлишни талаб этади. Тарбияни шундай олиб бора-ликки, ўғил-қизларимиз ҳақиқий иқтисодчилар бўлиб етишишсин. Ҳақиқий иқтисодчи доим юксак маънавиятга интилиб яшайди. Сабрли, қаноатли ва иродали бўлади. У раҳбарлик қилган хўжалик яхши натижаларга эришади. Йўлбошчиси иқтисодиётчи бўлган халқнинг эртаси ҳам фаровондир. Биз шундай ки-шилارни вояга етказиш учун нима қилмоғимиз зарур?

Ўтмишда бир ота ўғлига пул бериб бозорга жўнатаркан, - "Сен шундай нарса олгинки, у ўзимизга ҳам, сиғир ва то-вуқларга ҳам овқат бўлсин", - деб тайинлайди. Бола ўйлаб

ўйлаб бозор айланади, сўнг "Яхшиси қовун сотиб оламан, эти бизга, пўчоғи сиғирга, уруги товуқларга", - дейди. Хитой манбааларида келтирилган бошқа бир маълумот ҳам бор. Бева аёл бор мол-дунёсини туяларга ортиб, қизини қарвон билан олис сафарга жўнатади. Орадан қанча вақт ўтиб қиздан мактуб келади. "Савдо ишларини юришмаяпти, қарвонбоши йигит ҳам менга маъкул эмас", - деб ёзади у. Анча ойлардан сўнг аёл иккинчи мактубни олади. Қиз ишлари бироз юришайотгани ва йигит унга ёрдам бераётганини айтади. Бирор йил ўтган қиз онасига учинчи мактубини юборади. "Савдо-сотиғимиз жойида, даромад қилдик, яқинда уч киши бўлиб уйга қайтамиз", - дея хабар қилади у. Бу воқеалар замирида қатта ҳикмат яширинган. Демак, тadbиркор одам иқтисод бора-сида шошмаслиги, йўлидаги қийинчиликларга чидаши, улар-ни сабр қучи билан енгиши ва охи-р-оқибат талабани қўлга киритиши керак! Бизнес шундай нарсаки, гоҳ бошланган иш ор-қага кетиши ёки бирдигани тўхтаб қолиши мумкин, шу аснода бизнесменнинг иродаси кўп марта синовдан ўтади, қутилмаган тасодифларга дуч келади. Бундай вазиятларда у ўзини йўқотмасдан илгарига қараб юраверармикин? Ҳамма гап шун-да! Мана, Америкада бир йил ичида бир миллиондан ошми кичик қорхона таназзулга ўс ту-тади ва айни вақтда яна шунча кичик қорхона рўйхатга олина-ди. Чет элликлар бундай "сини-ш"ларга табиий деб қарайдилар ва ҳар гал ўз кучларини қайта синов қўриш учун ҳаракат бош-

лашади.

Бизнинг мамлакатда ҳам йирик ҳажда иш олиб бораётган кўплаб кичик қорхоналар, ўнлаб, юзлаб шахобчалар мавжуд. Мустақилликнинг дастлабки кезларида "ижтимоий ва иқтисодий тараққиётимиз йўли-да нималарга кўпроқ эътибор беришимиз керак?" деган савол олдимизда қўндалан турган бўлса, бугунга келиб шундай муаммоларни узил-кесил ҳал этаётгандекмиз. Президентимиз Ислам Каримов ислохотларни амалга оширишнинг беш тамойилини ишлаб чиқди-ки, эндилқда баъзи бировлар тақлиф этганидек кўп томонлама тубдан фарқ қилувчи Турк ё Хитой моделини эмас, балки чинакам "ўзбек модели"ни қарор топтира оламиз. Бу "модел" (яъни, "йўналиш")нинг асосий мақсади овоз ва обод, фаровон жамиятни шакллантиришга хизмат қилиши керак!

Аслида билимдон, пишиқ-пухта ва режа билан иш юри-тадиган кишиларга азал-азалдан ҳурмат қўзи билан қарал-ган. Улар эл-юрт ичида жуда қадрланган. Чет давлатларда юрган чоғида машҳур ватан-дошимиз ҳақида менга гапи-риб беришганди. У ишни за-водда оддий қоровулликдан бошлаб, сўнг завод директор-лигигача кўтарилган экан. Унинг дафн маросимида қат-нашган илгариги директор ма-рҳумга чуқур эҳтиромини бил-дириб "Туркистондан келган бу одамнинг матонати ва ирода-сига қойил қолганман", - де-ган. Ҳа, ажодларимиз "етти ўлчаб бир кесади"ган қучли шахслар эдилар, улар орасида биз фахрланасак арзигulik етук иқтисодиётчилар ҳам кўп бўлган. Тўғри, ҳаммамиз тadbиркор ё иқтисодчи бўлавер-майди. Бунинг учун кишига билим ва қобилият, тажриба ва имконият зарур. Лекин ҳар бир одам ҳеч бўлмаганда рўзборини усталик билан тебратиш, оиласининг фаро-вонлигига эришиш, фарзандларининг бахтли ҳаётини таъминлаш учун маълум даражада иқтисод илмининг ўрганиши шарт. Ўғил-қизла-римиз тарбиясида бу нарсани ёддан чиқармасак, уларнинг мактабда "Иқтисод Алифбоси" дарслигидан олаётган билим-ларини ўғитларимиз, йўл-йўриқ ва қимматли маслаҳатла-римиз билан тўлдириб борсак фойдалидир. Ана шундагина биз ўз нуфузимизни ва бора-бора юртимиз нуфузини янада баланд қўтарган бўлур эдик.

Гулчехра ЖАМИЛОВА
ёзиб олди.
Сувратчи: О. НУРМАМАТОВ

МАҚСАДЛАРИМИЗ УЛУФ

- дейди Фаргона вилояти ўрта махсус касб-хунара таълими ҳудудий бошқармаси бошлиғи, тиббиёт фанлари номзои Ийнёмжон Тўхтасинов.

— Чунки ёш авлоднинг баркамол инсон бўлиб улғайиши мамлакатимизнинг эртанги тараққиёти учун муҳим аҳамиятга эга. Вилоятимиздаги академик лицейлар ва коллежлар сони 83 та. Уларда таълим олаётган ёшлар ўзларининг доимо эътибордан эканликлари-ни хис қиладилар. Ўтказаятган тadbирларимизни режалаштиришда ёшларимизнинг вақтини қадрлаган ҳолда уларнинг билими, ғайратини оширишга, илҳомлантиришга, эъзулик-ча чорлашга эътибор берамиз. Ҳар бир лицей ва коллежнинг моддий-тех-ник базаси, ички ва ташқи коммуни-кацияси, ёрдамчи биноларининг ҳолати ўрганилди. Талабаларимиз келиб, она тили ва адабиёти, инглиз тили, информатика фанларидан беш неча йилдан буюр республика олимпиадалари-нинг голиби бўлишади. Буни жуда кат-та ютуқ деб биламан.

— Илм даргоҳларининг оилалар билан ҳамкорлиги сизни қониқтира-дими?

— Албатта. Ота-оналар ва маҳалла фа-

оллари билан мустахкам алоқа ўр-натиш ҳар бир таълим маскани раҳбари-ятининг диққат марказида туради. Фар-гона шаҳридаги "Ермозор" академик лицейи нафақат вилоятда, балки ре-спубликада ҳам энг намунали илм дар-гоҳларидан ҳисобланади. Тўртта йўна-лиш бўйича 700га яқин талабалар тах-сил олишади. Академик лицей дирек-тори Офтобхон Шамсиддинованинг ташкилотчилиги, тadbиркорлиги, тала-балар ва уларнинг ота-оналари билан тил топишиш маҳорати ҳаммамизнинг ҳаваси келади. Битирувчиларнинг 85-90 фоизи олий ўқув юртига кир-аяпти. Бу республика миқёсида ҳам катта кўрсаткич ҳисобланади. Қўқон тиббиёт коллежи директори Замирахон Оху-нованинг иш услуби, тажрибаларини оммалаштирганмиз. Бу коллежни би-тирган малакали мутахассисларга эҳтиёт катта. Ёки Бешариқ агро-сано-ат коллежи ҳақида ҳам шундай илқ фикрларни айтишимиз мумкин. Унинг директори Барнохон Абдуллаева се-натга аъзо бўлди. Бу каби ютуқлари-

миз билан ҳар қанча фахрланасак ар-зийди, деб ўйлайман.

— "Оиласида бахтли инсон, ҳамма жойда бахтли", дейишди...

— Кўнглимдагини топдигиз. Бу доно нақл менинг ҳаётдаги шiori. Иш-фаолиятимдан ажралмаган ҳолда ном-зодлик диссертациясини ёқладим. Асли касбим жаррохлик. Хонадонимиз бекаси Гулчехраҳон педагог, фарзандларимизни миллий кадрият-ларимиз руҳида тарбиялаганмиз. Ни-гирохон қизимиз она касбини танла-ди, инглиз тили муаллимаси. Нафиса-хонимиз ота изидан кетган, фарма-цевт. Ўғлимиз Иқболжон Тошкент Давлат Шарқшунослик институти та-лабаси. 6 нафаримиз бор. Оиламизда китобга, муталаага меҳр жуда баланд. Набираларимизнинг ҳар бирига туғил-ган кунларида "Ўзбекистон Миллий Энциклопедияси"нинг барча жилдла-рини совға қилдим. Ҳам чиройли ҳаёда, ҳам бир умрлик эсдалик.

Хулқар ҲАМРОЕВА суҳбатлашди.

ДЎСТИМ ҲАМ,

Шахсий ҳаёт

Ҳосила Раҳимова - бугунги санъат олами «ёриб» чиқаётган иқтидорли санъаткор. «Шухрат» медали совриндори.

- Сурхондарёликларни чапани ва танти аммо «юз-кўзинг» демай гап билан «қамчилаворадиган» халқ, дейишади. Ҳосила Раҳимованинг феълида ҳам бу кескирлик борми?

- Энди ўша юртнинг тупроғидан таф олганман-да, опа. Яшириб нима қилдим, «ўғилболача» одатларим кўп. Аммо «майин хулқ» қизларни яхши кўраман.

- Мухлислар билан қандай гаплашасиз?

- Концертлардан тadbирлардан сўнг ҳар хил мухлислар билан гаплашишим

га тўғри келади. Баъзилар санъаткор халқи ҳар хил гапни «ҳазм» қилаверадиган одам, деб ўйлашади шекилли. (Энди бу албатта мухлисининг тарбиясига боғлиқ). Аёл кишига гапириш мумкин бўлмаган гапларни ҳам сўзлайверишади. Шундай маҳалда сурхондарёча чапанилигим

СЕВҒАНИМ ҲАМ

«тутиб» кетади. Ўз ўрнини кўрсатишга мажбур бўламан. Аммо ижодкор халқимиз орасида шу қадар диди нозик мухлисларим кўпки, уларга муносиб сўзни «луғатим»дан кидиравериш, довдираб қолган пайтларим кўп бўлади.

- Оилада-чи? Умуман санъаткорнинг оиласига, шахсий ҳаётига қизиқиш «зўр» бўлади? Унинг турмуш ўртоғи бўлса-да, «севгани» ким экан, деб ўсмоқчиладиганлар ҳам йўқ эмас. Аммо, ҳар ким тўнининг иссинини ўзи билади...

- Менинг, очигини айтмайми (шивирлайди), сеवганим ҳам, дўстим ҳам битта - умр йўлдошим - Ўктам акам. (Ўзи

кўшигининг йўналишига қараб ўзини ҳар-хил тутиши «кимлар учундир» айб саналмаслиги керак. Мен шундай одамман. Саҳнадан тушгач, оддий аёлга айланаман. Менинг ҳам ўзимга яраша «проблема»ларим бор, ўйловим, режаларим бор. Болалар, қариндошлар, ижодий ҳаётнинг иқтисодий томонлари... Умуман, битта ўзбек аёлини нималар ўйлантирса, менда ҳам бор...

- «Аёллик режалари» дедингиз... Бунга ўз қоматингиз, ташқи қиёфанингиз ҳақидаги «чора-тадбирлар» ҳам

БИТТА

роқ бўлагини арча барглари ва зирворларга яхшилаб беланади-да, газ патнисига қўйиб, иссиқхонаси (духовка)га «тиқилади». 40 дақиқада Сурхондарёда ўтиргандек бўласиз-да.

- Ёқтирган таомхонангиз (ресторан, кафе)?

- Мен фақат уйда овқатланишни яхши кўраман.

- Уй юмушлари кимнинг зиммасида?

- Болаларимга қарайдиган аёл бор. Қизим - рақсга қатнайдиган, ўғлим «каратэ» билан шугулланади. Овқат, уй ишлари жиянларнинг бўйида. Ҳозир кучим борида «ижод қилай» деб, бор кунимни шунга бағишлаганман.

- Ота-онангизнинг касбингизга муносабатлари қандай?

- Отам - Иброҳимхोजи ота ва онагизам Шаҳрибонхोजи ая - шифокорлар. Ҳозир нафақадалар. Қизларининг санъаткорлиги билан фахрланишади. Худога шукр, юзларини ерга қаратганим йўқ. Томиримда шифокорларнинг қони бўлгани учунми, ҳамиша оила аъзоларимни ҳам тиббий назоратидан ўтказиб тураман. Касални даволашдан кўра олдини олган яхши, деган шiorим бор.

- Ижодингизга келсак...

- Кўпроқ фольклор қўшиқларни эстрада йўлида қуйлашни ёқтираман. Ҳам қадимий, ҳам замонавий...

- Мухлисларнинг кўнглини топаётганингизга ишонасизми?

- Албатта. Яқинда берган концертимизга чипта кидириб юрганларни эшитиб, қандай қувонганимни билсангиз эди... Ҳолбуки кимлардандир илтимос қилиб, концертга пул ўтказитиридан санъаткорлар ҳам йўқ эмас. Худойим шундан асрасин.

- Ҳаётда Аёл учун энг муҳими нима?

- Оила учун, жамият учун умуман - Инсон учун керак бўлиб яшаш!

- Мухлисларимизга тилагингиз?

- Юраклариде яхшилик уруғи гуллайверсин. «Ували-жували бўлиб, қўшганлари билан кўша қаришсин!»

- Раҳмат!

Санобар ФАХРИДДИНОВА сўхбатлашди.

Аллоҳнинг қўли билан, дўстим ҳам битта - умр йўлдошим - Ўктам акам. (Ўзи эшитмасин, мағрурланиб кетади... Эҳ, қандай билдириб бўладими?) Хўжайиним - холамнинг ўғли. Дастамизнинг раҳбари. «Телеҳим» ҳам ўзи. Мақсадимиз ҳар томонлама бир хил. Тўғри, баъзан рашқ қилиб, «жиқиллашиб» ҳам оламиз. Аммо «дока рўмолимиз» тез курийди. Икки фарзандимиз бор. Моҳимбону ва Иқболбек. Уларнинг рухсориёқ биздаги ҳар қандай тушунмовчиликка нуқта қўяди. Ахир биз бир-биримизни рад қилиб, 2 болани «ўлдириб» ташлолмаймиз-ку! Тўғри эмасми?! Бизнинг муҳаббатимизга қалқон ҳам, ҳайкал ҳам шу фарзандларимиз.

- Саҳнадаги Ҳосила билан ҳаётдаги Ҳосиланинг ўртасида фарқ борми?

- Бор! Жуда катта фарқ бор! Саҳнада мен фақат томошабинни ўйлайман. Томошабин санъаткор (ким бўлишидан қатъий назар...) учун концертга келмайди. Санъаткорнинг санъати учун келади, яхши кўради. Шу боис санъаткор ҳам ўша дақиқаларда мухлисининг кўнглини олиш мақсадида бор маҳоратини ишга солиши керак. Масалан, уйда сакраб ўйнамаслиги ёки ишва-ю муқом қилмаслиги мумкин. Аммо саҳнада айтаётган

20 дақиқадан сўнг илиқ сувда ювилади.

- Овқат масаласига қандай қарайсиз?

- Илгари овқатдан ўзимни «тиймаганман», лекин спорт билан шугулланиб турардим (опам спорт мастери). Биласиз-ку, сурхондарёча «бақувват» таомларни... Қоматга ҳам таъсирини кўрсатмай қолмади. Ҳозир эса қатъий парҳез қилаяман. Барибир гўшти таомлар жонудим. Воҳамизнинг «миллий» таомига айланиб кетган «тандир» (гўшти тандирда димлаш)ни газнинг иссиқхонасида 40 дақиқада тайёрлаб ташлайман.

- Тошкентда, уйда ўтириб «тандир» ейиш мухлисларимизга ҳам ёқса керак?

- Бу ҳам жуда осон. Қўй гўштининг ёғли-

МАКТАБ ТАЪЛИМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎЛИДА

Маълумки, Президентимизнинг «2004-2009 йилларда мактаб таълимини ривожлантириш давлат умуммиллий дастури тўғрисида»ги Фармони эълон қилинганига кўп муддат бўлгани йўқ. Ҳозирда мазкур Фармон ижросини таъминлаш йўлида амалий ишлар олиб боришда Хитой Халқ Республикасининг SNTIK корпорацияси билан ҳамкорлик қилинмоқда.

Республика Халқ таълими вазирлиги томонидан ўрта умумтаълим мактабларини замонавий компьютерлар билан жиҳозлаш, ёш йигит-қизларнинг компьютерларда бемалол ишлай олишларини таъминлаш мақсадида муайян ишлар амалга оширилмоқда. Масалан, 2004 йил бошида республикамиздаги мактабларда 5 минг 379 та компьютер синфлари ташкил этилган бўлса, йил охирига келиб бу кўрсаткич 5 минг 796 тани ташкил этди. Шундан 1 минг 759 таси замонавий компьютер синфларидир. Жорий йилда эса мактабларда 902 комплект ўқув компьютерлари ўрнатиш режалаштирилган. Бу борада Халқ таълими вазирлиги томонидан Осиё Тараққиёт

банк, Жанубий Корея, Япония, Германия, Австрия ва Хитой давлатлари билан ҳамкорлик ишлари олиб боришда. Ана шу алоқалар натижаси ўлароқ Республика Халқ таълими вазирлигида ўтказилган тadbирда Хитой Халқ Республикасининг SNTIK корпорацияси томонидан 21 та Pentium -4 русумли компьютерлар умумтаълим мактабларига тўхфа этилди.

Тadbирда SNTIK корпорацияси билан Халқ таълими вазирлиги ўртасида Ўзбекистон мактабларини компьютерлар билан таъминлаш лойиҳаси ҳам имзоланди. Ушбу лойиҳага асосан республикамиз мактабларига яна икки минг комплект компьютерлар келтирилиши кўзда тутилган.

Алоуддин ҒАФФОРОВ, «Туркистон-пресс»

«САЛОМАТЛИК ПАСПОРТИ» — СОҒЛИҚ ГАРОВИ

Жалолқудук туманидаги тиббиёт муассасаларида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, турли хил касалликларнинг олдини олиш мақсадида ҳар бир одамга «Саломатлик паспорти» тузишга киришилди.

«Саломатлик паспорти»да ушбу тиббий ҳужжат эгасининг соғлиғига оид барча маълумотлар мужассамланади.

Наслдан-насла ўтувчи касалликлардан тортиб паспорт эгасининг яшаш ва ишлаш шароитлари, унинг саломатлигини мустаҳкамлаш тўғрисидаги шифокорларнинг тавсиялари ҳам

ёзилган бўлади. Ҳар бир фуқаро ўзининг саломатлиги тўғрисидаги маълумотлар ва шифокорларнинг тавсияси билан танишгач, тиббий ҳужжатга имзо чекади.

«Саломатлик паспорти»ни жорий этиш жараёнида туманимизда яшовчи ҳар бир одам диспансер кўригидан тўлиқ ўтказилади, — дейди туман марказий шифохонаси бош врач Абдуваҳоб Исмоилов. — Бирор касаллик билан оғриган бемор шифокор кўригидан ўтиш ва даволашни учун тиббиёт муассасасига юборилади.

К. НИЗОМОВ, «Туркистон-пресс»

- Агар ёдингизда бўлса бундан уч йил олдин ҳам тахририятнингизга келгандим. Ушанда ҳаётим кейинчалик яхши бўлиб кетишига умид қилган эдим, - дея сўз бошлади бироз толиққан жувон. Уни тинчлантириб, чой тўтарканман:

- **Очигини айтсам сизни танидим, аммо қандай муаммо билан келганингизни унча эслай олмаёпман, - дедим.**

- Тошкентга Охангарондан келин бўлиб тушганман. Уч йил аввал келганимда битта фарзандим бор эди. У шу йил мактабга чиқди. Иккинчиси 2 ёшдан ўтди. Мен эса ҳануз келин бўлган ва туғилган болаларим ҳадемай воёга етадиган уйимга бегонаман...

Аслида кенжа ўғилга турмушга чиққанман. Ҳовлимиз катта, уйларимиз ҳам етарли. Қайнакаларимнинг ўз уйлари бор. Бир сўз билан айтганда бадавлат яшаймиз. Менга ҳеч ким ортиқча сўз айтмайди, ҳурмат қилишади. Лекин.

- **Унда сизни қандай муаммо қийнаётми?**

- Эрим билан яхши яшай деб, бу хонадоннинг ўтидан кириб, кулидан чиқсам-да.. Ханузгача мени уйнинг рўйхатига қўйишмаяпти. Қайнотам илм кишиси. У кабинетда ўтириб кечгача турли мавзуларда мақолалар ёзади. Эрим эса тадбиркор, кечгача ишда бўлади. Қайнонам болаларимни яхши кўриб, уларни тиззасидан қўймай олиб ўтурса-да, гап менинг рўйхатдан ўтишига тақалганда жим бўлиб қолади.

- **Нега, сабаби нима?**

- Биринки мингга, мингники туманга уради, - дейишганидек, мен келин бўлиб келган пайтимда, қўшни келин ажрашаётган экан. У

олий маълумотли бўлиб, ўз ҳаққини талаб қилиб ҳар куни жанжал қиларди. "Уй олиб берасизлар!", - деб ҳовлидан чиқиб ҳам кетмасди. Охири унга уч хонали уй олиб беришди. (Икки хонали уйга кўнмабди) Кейинчалик сарпосида йўқ нарсаларини ҳам: "Тоғиб берасизлар. Тилла узугим йўқ, қайнонам ўғирлабди. Эрим билан узугимни тортиб олди", - дея уларни роса қақшатганди. Ана шу воқеадан кейин ма-

келинчақни) эслаганда энсаси қотарди.

- **Эрингиз ҳам онасини кўндира олмайдими?**

- Йўқ! Айтганди: "Сен жим ўтир, билдингми? Мен ҳам анави Руқиянинг ҳолига тушиб қолайми? Ана уй-жой, яшай-версин-да, яна нима керак?" Барибир бир куни шу уй-жойлар яхши бўлса хотининг билан сенга қолади-ку, биз орқалаб кетармидик? - дейди. Ахир мен ҳам ишлашни истай-

уйимнинг эгаси бўлман?

Ёки қайтиб бориб Охангаронда ишга киришим керакми-кан? Шу қарорга олдинроқ келишим керак эди, назаримда. Ёки қайнонамга шу уйга мени рўйхатдан ўтказишни шарт қилиб қўйишим керакмиди?...

- **Агар оилангиз моддий томондан яхши таъминланган бўлса, ишлашингиз шартмикан?**

- Нега энди шарт бўлмас экан? Тўғри, уйимизда ҳамма нарсамиз етарли. Аммо, мен ҳам ҳаётда, жамиятда ўз ўрним бўлишни истайман. Шунча ўқиб бир кун ишламай умримни ўтказиш ниятида эмасман. Бир куни ўша ажрашиб кетган қўшнимиз Назирани кўриб қолдим. Анча гаплашиб қолдик. Унинг қилмиши менга,

ТАШРИФЛАРИНГИЗ...

деди. Бу гаплардан сўнг уйланиб қолдим. Чиндан ҳам рўйхатдан ўтгандан кейин ишга кираман деб, иш излаб юриб, пенсия ёшига етиб қолсам-чи? Мен ҳам Назирага ўхшаб ўз ҳаққимни талаб қилмоқчиман. Ё мени рўйхатга қўйишади, ёки икки болани олиб Охангаронга кетаман. Агар шунча пайтдан буён ишлаганимда ўзим ҳам аллақачон уй олган бўлардим. Айтинг-чи, мен тўғри қилган бўлманми ёки нотўғрими?

Чиндан ҳам Тошкентдаги деярли барча келинчақларнинг муаммоси битта. Нима учундир йиллар оша уларни эзгу умидлар билан келин бўлиб келишган уйлари-га рўйхатдан ўтказишмайди. «Ажрашиб кетишса уй талаб қилади», - деб ўйлашади. Наҳотки қайноналар ўз жигарбандларига омонат бахтни раво кўришса?... Ўғилларига ўзлари танлаган қизларни олиб беришган қайноналар, нега яхши ният қилишмас экан? Ким Оллоҳдан нима сўраса шуни беради. Эшигидан яхши ният билан кирган келинчақ наҳотки бир куни шу ўйдан кетишни истаса!.. Ким қизини ажрашсин, уй талашсин, деб узатади? «Борган жойида туп қўйиб палак ёзсин», - деб ният қилади-ку қиз узатган оналар. Қайноналар феълини кенг қилса ҳаммаси яхши бўлади. Бириники мингга, мингники туманга, деганларидек, баъзи келинларнинг қилмиши учун бошқалар азият чекиши тўғримики? Дилдор БЕГИМ.

Остонаси Латин Уйим...

ман-ку. Олий маълумотим билан қачонгача уйда ўтираман? Одамга алам қиларкан. Агар Тошкент шаҳрининг рўйхатида бўлганимда, ишлаб қанча одамларни даволаган бўлардим. Чунки мен институтнинг энг аълочи талабаси эдим. Институтда домлаларимиз "Яхши шифокор бўласан, тажрибанг ни янада оширишинг керак", - дейишарди. Мени олий маълумотли қилгунича ота-онам укаларимнинг насибасидан қирқиб менга пул беришган. Кий-

ҳалламиздаги қайноналар ўз келинларини рўйхатдан ўтказишга чўчиб қолишди. Менинг қайнонам ҳам Назирани (ўша

интиришган. Дипломим ўша олинган буйича сандиқнинг бир бурчагида ётибди. Ахир мен қачон шу остонаси олтин

ҳаётимга таъсир қилганини, ундан хафа бўлганимни, муаммоларимни ҳамда қайнонасининг норози бўлиб айтган гапларини Назирага айтдим. У бўлса: "Мен эримни яхши кўрардим. Икки фарзандим билан кўчада ҳам қолмасдим. Тинч оиламни бузиб набираларини тирик етим қилганига чидай олмадим. Бойлик қўлнинг кири, улар топилади. Аммо, менинг болаларимнинг болалигини ўқситишди. Уларнинг беғубор бу дамлари энди топилмади. Уларнинг айби нима эди? Улар отасини яхши кўришарди-ку, эрим ҳам номардлик қилди ўшанда. Мана энди тирноққа зор бўлиб юришибди. Мен ўзимнинг, болаларимнинг ҳаққини талаб қилдим. Шунда ҳам маънавий зарарни қоплаш ҳақида индамадим. Сиз овора бўлманг, ишонаманки бу уйга пенсияга чиққанингиздан кейин ҳам рўйхатдан ўта олмайсиз", -

- Ҳар янги йил байрами арафасида Тошкент шаҳридаги "Меҳрибонлик" уйларидан бирга совға-саломлар олиб бораман. Доимо уларнинг байрам концертларини кўриб, улар билан суҳбатлашиб келардим. Бу йил ҳам бордим. Ўша куни улар на-вбатдаги тадбирга тайёргарлик кўришяётганди. Ҳаммаси ясашилган, бир-бирларидан чиройли, зукко болалар ўрганган шеър ва қўшиқларини айтишиб, рақсларга тушибди. Мен ҳам бошқалар қатори уларнинг қийишларини томоша қилиб ўтирдим...

Ёшлигимизда чолим иккимиз ҳам болалар уйида ўсганмиз. Шунинг учун етимликнинг укубатларини яхши тушунамиз. Ана шу қийинчиликларни енгиб ўтганимиз учун Оллоҳ бизга тўқин ва хотиржам кексалик даврини ато этди. Аммо...

- **Гўшақдаги аёл чуккур хўрсинди.**

Сўнг: - Кечирасиз, мен ўзимни таништирмабман. Тошкентлик Салима Ҳожи она бўлман. Худого шукр, болаларимнинг ҳаммасини уй-жойли қилиб, тинчитганмиз. Чолим иккимиз ўтган йили муборак Ҳаж сафарига ҳам бориб келдик. "Меҳрибонлик уйи" нинг яқинида турганимиз учун баъзан пенсия олганимизда, болаларимиз байрамларда совғалар ва пул ташлаб кетганида шу ердаги меҳрга-муруватга ташна болаларга ҳам илинамиз, - дея сўзини давом эттирди Салима Ҳожи она.

БУ КЎЗЛАРИГА Кўнгирақларингиз...

- Сизларга кўнгирақ қилаётганимнинг сабаби эса... Давлатимиз томонидан ота-онасиз қолган болаларга шунчалик меҳр-муруват кўрсатилса-ю, аммо уларни дунёга келтирган ота-оналарининг кўнглида шафқат бўлмаса?...

Тўғри, биз ҳам болалар уйида ўсганмиз. Лекин, бизнинг ота-онамиз ҳам, яқинларимиз ҳам йўқ эди. Набираларимнинг боғчасига ҳам мактабларига ҳам кўп борганман. Шу ердаги болаларнинг кўпчилиги набираларим билан тенг. Биласизми, икки хил шароитда ўсган болаларнинг орасидаги фарқ байрамларда жуда ҳам сезиларкан. Оила кучоғида, соғинч деган туйғудан кўнглилари беҳалар болалар сахнадан фақат ўз яқинларига қараб қўшиқ ёки шеър айтишаркан кўзлари бахтиёр чакнайди. Меҳри-

ҚАРАШ ОФИР...

бонлик уйида ўсаётганларнинг кўзлари ҳар томонга жавдираб, яқинларини излайди. Қалбларидаги безовталиқ кўзлариде акс этади. Бир куни ёш қизалоқлардан бир-иккитасини бағримга босиб ўлганимда, уларнинг кўзларига жиққа ёш тўлиб, анчагача мени кучоқлаб йиғлаб туришди. Бунга чидаб бўлар эканми? Анчагача ўзимга келолмадим. Бу гапларни айтишдан мақсадим нима? Ўз фарзанд-

ларини тирик етим қилаётганлар нега ўйлаб иш туттишмас экан? Ҳеч бўлмаса ўз ёшликларини бир ёдга олишса, ота-она соғинчи, оила соғинчи нималигини ҳис этган бўлишарди. Газетангиз орқали шундайларни инсофга чақирмоқчи истардим. Агар ота-она оқибатни унутмаса юртимизда етимлар ҳам, "Меҳрибонлик уйлари" ҳам бўлмайди. Мен билан анча суҳбатлашган Салима Ҳожи ўз айтганларини қозғога тушири-

шимни илтимос қилди. Мен "Меҳрибонлик уй"ларидан олинган турли болаларнинг суратларини бир-бир қараб чиқдим-да, сўнг қўлимга қалам олдим. Чиндан ҳам бу кўзларда изтироб, мунг, соғинч бор эди. Сўнг, ота-оналари билан тушган болаларнинг суратлари билан солиштирдим.

Орасидаги фарқдан ҳайратландим. Яна бир нарсасига иқроор бўлдимки, болалар яхшими-ёмонми ўз оилаларини кўмсаб соғинаверар эканлар.

Мен ҳам меҳрибонлик уйларига ўсаётган кўплаб болалар билан суҳбатлашганман. Болалиқдан турли фожиалар, бахтсизликларни кўриб бирданига улғайиб қолган бу одамчалар ота-оналарининг ҳамма гуноҳларини кечира оладилар. Ёмон бўлишса-да, жохил бўлишса-да, барибир уларни яхши кўришларини яширмай айтиб беришганди.

Баъзи адашган ота-оналар юракларидан гўлдек узилган болаларини яна оилаларига олиб кетишса, бундай жойларга ҳоҳат қолмасди.

Эҳтимол, келгусида шундай бўлар, ҳозирча умид қиламиз, ҳолос. Нима бўлганда ҳам бемехр оналару оталарнинг кўнглига Оллоҳнинг ўзи меҳр-шафқат солсин.

Дунёда ҳеч кимнинг болалиги изтиробу соғинчга тўлмасин, ота-она, яқинларининг дийдоридан бенасиб бўлмасин. Бу ёруғ дунёга покиза, беғубор бўлиб келган бар бир инсонга оиласи бағрида бахтли, мазмунли яшаш насиб этсин.

БАСИРА.

Оила муҳитини ёмонлаштирган Зухра ўз ғайрилиги билан жанжални авжига чиқишга сабабчи бўлибди, афсус. Жаҳл отига минган аёл эрига қаттиқ тапириб, еб турган ошига заҳар солди.

ҲАЗРАТИ АЁЛ ҲАМ

Тинч турмуш бузилгач, жабрини болалар тортиди-да. Бу оилада ҳам шундай бўлди. Бечора ота эса болаларига алимент тўлашдан бош тортиб, барча мол-мулкларни она ихтиёрига ўтказиб берибди.

Вайрон бўлган оила тақдирига беварқараб туролмаган қаламқаш қариндош-уруғлар, маҳалла мутасаддиларининг шу ишга яхшироқ бош қўшаётганларини тўғри қоралайди.

Эссиз... Маҳалла оқсоқоли ҳам масалани атрофлича муҳокама қилиб, уларни яраштириш, "Тоғармон" онани бироз тартибга чақириб, орани юмшатиш ўрнига, уй топ-гунича уйнинг бир хонасини эрга ажратиб беришини хотинидан сўрабди. Шу ҳам ёрдам бўлдимиз?

Ҳайхот, байрамларда болаларини уйда ёлғиз қолдириб дўстлари билан бўладиган, ўзи севиб теккан эрини хўрайдиган, аёллигини мулойимлик билан тан олмайдиган аёлни ким туғди ва тарбиялади? - деган саволга жавоб топишга қийналаман.

Айбсиз парвардигор, деганларидек, уч боланинг отаси бўлиб улгурган эрини яхши муомала, мулойимлик, озгина сипориш билан йўлга солганида болаларнинг ҳам, ўзининг ҳам ҳаёти тало-тўп бўлмасди-ку!

Уша аёлнинг бошида қандай фикрлар чарх уради, бунинг Оллоҳ билади. Бизнингча, ҳали ҳам бўлса уша Зухрани бу оилага йўлатмаслик керак. Токи, у ўзгалар оиласи кўргонини қўлатмасин. Шунда фарзандлар қалиб ҳам тилкаланмайди.

Энг муҳими, эр-хотинлар ўз шуурларида: "Сен эмас, мен", -фикрини улоқтириши, бир-бирига ҳаёти давомида жуда-жуда зарурлигини ҳис этиб яхши яшаши зарур.

Сўзим нихоясида уша онага бир насихат айтмай иложим йўқ:

Аёл бошинг билан керилма зинҳор,
Топган бойликларинг келтирмайди бахт.

"Бир хонадонда икки қулф" 2-сон

ЭСЛАТМА: Дадам ҳам, онам ҳам олий маълумотли инсонлар. Ёмон яшамаятганам. Аммо, онамнинг беварзана дуғонаси уйимизга меҳмонга келди. Онамни дадамга қарши қайраб, уларни ажратишга эришди. Энди эса... Биз фарзандларга қийин бўлаётми. Ахир отамнинг айби нима?

Муаллиф: Н. ЙЎЛДОШЕВА.

ШУНДАЙ БЎЛУРМИ?

Манманлик инсонни йўлдан оздираб, қилишларинг учун "мукофот"нинг нақд.

Фарзандлар титрайди зугумларингдан, Отасин хўрласанг, қалблари қақшар. Сени деса улар, у ҳам отаси, Отасидан кечса етимга ўхшар.

А. ҲАСАН қизи.

"Хом сўт эмган бандамиз" - 37-сон, 2004 йил

ЭСЛАТМА: Ҳимоямда бўлган эркакни ёқтириб қолганасек эдим. Билсам, у роса мутпахам экан. Ажраётган хотини ва болаларининг ҳаққини "Туя қилиш-га ёрамлашганим учун вижадан қийналадим. Охири уларнинг олдидан гуноҳимни ювадим. Эридан олган мулкни уларнинг номига ўтказиб бердим.

Муаллиф: С. ФАХРИДИНОВА

ҲАЁТ БОЗОР ЭКАН...

магани учун ўзи ҳимоя қилаётган эркакнинг бойлигига қарамай, мол-мулкига кўз олайтирмай, аёл сифатида уни юракдан ёқтириб қолган-да, уни тушунса бўларди. Аксинча, у ҳимоя қилаётган эркак ҳам ўзининг мол-дунёсига ишонади. Товламачи, фирибгарлиги билан аёлни мансабидан, яъни адвокатлигидан фойдаланади. Хуллас, улар курган оиланинг пойдевори омонат бўлиб, уларда соф севги, меҳр-оқибат йўқ экан.

Айтинг-чи, бировнинг бахтсизлиги эвазига ким бахтли бўлган? Уша эркакнинг собиқ хотини кўз ёш тўкмай, тўғри қилибди. Аммо, халқимизда: "Чойдан оғзи қуйган, қатқини ҳам пуфлаб ичади", - деган бир гап бор. Наҳотки, уша мард аёл 4 фарзанди устига бегона ота олиб келса? Балки у

ўзини юрагига яқин инсонни учратгандир?! У билан яқин дўст тутингандир?! Нима бўлганда ҳам адвокат аёл ўз хатосини тушунибди-ку! Шунга ҳам раҳмат. Ҳа, ҳаёт бозор экан. Мен истардимки, бу ҳаёт бозорига келган ҳар бир кимса ўз йўлидан адашмасин дейман!

ШОИРА ҲАСАНОВА,
Тошкент шаҳри, Шайхонтоҳур тумани.

"Бир бахтиёр оиланинг дарз кетиб, ажралиши муқаррарлигига ким айбдор?" - деган савол туғилди. Аёлми? Ё эркакми? Хоҳ эркак бўлсин, хоҳ аёл бўлсин ўз динини, урф-одатини яхши билиши ва ҳурмат қилиши керак! Бу ерда ақанинг катта хатоси — ўз укасининг жуфту ҳалоллигига хиёнат қилишдир. «Фуажин кўзини сузмаса, буқа ипини ўзмайди», - деб бекор айтишмаган ахир.

Бир қўшиманининг қизи ўзи севган йигитга турмушга чиққанди. Эри юридик

ДИЛЛОЗОР ҲАМ ЖАЗОСИЗ ҚОЛМАС

институтни тамомлаган. Уни иш юзасидан адвокат қилиб Наманганга юборишди. Эр-хотин Наманганда яшай бошлашди. Хотини гўзал ва ёш бўлса-да, эркак ўз нафсини тия олмай, хотини йўқ пайтни пойлаб, соқов қизни зўрлайди. Қизнинг ҳеч қачон йўқ бўлиб, у етим эди. Кўп вақт ўтмай қизнинг ҳомиладорлиги ошкор бўлди. Хотини бу сирни билиб қилиб, эридан хафа бўлиб, катта жанжал кўтарди. Кейин эри хотинининг гапига кириб, қиз бечорани кўчага ҳайдаб солди.

Қиз боласини туғруқхонада туғиб, ўша ерда қолдириб кетди. Болани эса тирноққа зор бўлган, бир бадавлат оила фарзанд қилиб боқиб олади. Вақтлар ўтиб, у қиз улғайди. Ота-онаси уни олий-гоҳга ўқишга киргизишди. Халғи адвокатнинг ўғли ҳам шу олийгоҳга ўқишга киради. Улар ТошДУда бир курсда, бирга ўқишади. Ҳаттоки бир жойда ўтиришб дарс тайёрлашади. Йигит қизни севиб қолади. Қиз ҳам унга аста-секин кўнгил қўяди. Улар ўқишни тамомлашгач, ота-оналарининг розилиги билан турмуш қуришди. Қайнона бу қизнинг

яъни, келинининг қилиқларини, юриш-туришларини ўзларида ҳизмат қилган соқов қизга ўхшатади. Хусуси-жамоли ҳам худди онасининг ўзи эди.

Қайнонада шубҳа туғилиб, келинининг келиб-чиқишини суриштира бошлади. Бир кун қудасиникига меҳмонга борганида қудасининг қари ҳизматчиси қизни туғруқхонадан олиб тарбия қилганларини айтиб беради. Қайнона ваҳимага тушиб, соқов ҳизматчини қидириб, топади. Ҳамма

"Жоҳилликнинг чегараси борми?" 50-сон, 2004 йил

ЭСЛАТМА: Эрим билан севишиб турмуш қурганимиз. 4 фарзандимиз бўлиб ҳаммасининг бўйи еттиб қолади. Эрим яқинда бир сирни айтиб қолади. Яъни, укасининг хотини билан беш йилдан буён дон олишиб юраркан.

Муаллиф: САНОБАР.

воқеани соқов қиздан билиб олади. Тақдирни қарангки, улар билмай ака-сингилни уйлантириб қўйишган экан.

Ҳурматли қизим! Эрингиз сизнинг олдингизда гуноҳини айтиб, кечирим сўрабди. Ўзининг хатосидан тавба қилиб, аламиндан ароқ ича бошлаган. Аёл зоти кечиримли, чидамли зот, сиз унинг гуноҳини кечиринг! Ўз гуноҳини тушунган одамга мададкор бўлиш керак.

Нима бўлганда ҳам у киши фарзандларингизнинг отаси-ку. Ҳадеб ўз дилингизни ўртаб, эрингизнинг гашини келтириб, уйда жанжал қилаверсангиз, оилангиздан барака йўқолади. Болаларда ота-онага нисбатан меҳр кетади.

Ғайнижамол АБДУЛЛА қизи,
Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани.

ФАРЗАНД КАМОЛИ - ОТА-ОНА ИҚБОЛИ-КУ!

"Бу ҳақда ўйлаб кўрайлик" 2-сон

ЭСЛАТМА: Фарзандларимиз китоб ўқимай кўбиди. Телевидение орқали берилаётган кўрсатувлар, беҳаё сериаллар билан қифоялаиб қолаяпти. Катталар уларга китобнинг фойдаси ҳақида тушунириб беришлари шарт.

Муаллиф: М. ФАТТОВА

Марзия Фаттованинг ўсмирлар тарбияси ҳақидаги гапларини ўқиб, кўп йиллар тарбия масканларида, ўрта мактаб ва олийгоҳларда ишлаганим учун уйга толдим.

Ҳақиқатан ҳам, ҳозирги кунларда айрим ота-оналар ўғил-қизларининг тарбиясига беэътибор. Уларнинг тарбияга ҳилоф бўлган чет эл сериалларини кўришига, китоб ўқиш ўрнига, бемаъни ишларга, бекор юришларига йўл беришади. Қаламқаш бундан 25-30 йиллар муқаддам ота ва акалари олдида ўтириб кино кўра олганини, бундай қилиш уят саналганини кўниб ёздади: Ота-оналар наздида китоб: «Киммат», - эмас. Ҳаммаёғи очик-сочик кийимлар, тилла тақинчоқлар ўрнига китоб олинса, фарзанднинг маънавияти, одобиянада бойида.

Ачинарлиси шундаки, айрим мактаблар, коллеж ва лицейларда кутубхоналар янги китоблар билан бойитилмади. Кутубхоначилар ва ўқитувчилар болаларнинг китоб ўқиши юзасидан назорат қилмади, ҳўжа кўрсингагина ишлайди.

Илгарилари кутубхоначилар мактаб-

нинг адабиёт ўқитувчилари билан биргаликда "Менинг сеvimли қахрамоним", "Одобни ундан ўрганамиз", каби мавзуларда қизгин баҳслар ўтказиларди. Тарбия масаласига жиддий киришилмас экан бу яхшиликка олиб келмади. Бухоролик А.Қоди-ров: "Бахт масаласи - жиддий", - хабарида ёзганидек, тарбияси чўлоқ бўлган қизларнинг 2-3 таси тил бириктириб қочиб кетиб, ота-онасидан беизн турмуш курса, бундай шармандалик элимизга иснод. Шу ўринда: "Азиз ота-оналар, хушёр бўлинг, сиз ҳам фарзанд боқаясиз", "Қизларжон, кўзингизни очинг, бахтингизни ўзингиз яратишингизни унутманг!" - дегинг келади.

Ҳа, биз Алломиш ва Барчинойлар, Фарход ва Ширинлар, Отабек ва Қумушлар ватанининг фарзандлари эканлигимизни унутмаслигимиз керак.

Бахтли қарилликни яратмоқ учун,
Илк ёшдан фарзандга кўз-қулоқ бўлинг.

Гўзал тарбиясини камол топтириб,
Сўнг улар бахтидан қувончга тўлинг!

"Тарбия тилсими" шундай мушкулки,
Сал бўшроқ қўйсангиз чиқар изидан.
АФИФА.

ТАБРИКЛАЙМИЗ

Қиёматли укам
ҚУРБОНЖОН!

Сизни ва Ферузбекни туғилган кунларингиз билан табриклайман! Ҳамиша юзингиз ёруғ, насибангиз улуг, мартабангиз балана бўлсин. Сиздек олийжанов ва мара фарзандни тарбиялаган ота-онангиз мингга киришсин!

Ҳурматли Шарифбой
БЕКЖОНОВ!

50 ёшли мулла Шариф,
То по мадалик
ўзгача таъриф.
Омон бўлинг,
соғ бўлинг доим,
100 ёш берсин
сизга Худоёим.

Эҳтиром билан
Поччангиз Намоз Саъдуллаев ва
қайнбекангиз Разъноҳон Зарипова.
Тошкент шаҳри.

Ҳурматли
ЖАЛОЛДИН!

Таваллу айёмингиз муборак бўлсин. -Сўхат саломатлик билан соғ бўлиб, эл дараига малҳам бўлиб юринг. Ҳамкасбларингиз, Ҳасанбой қишлоғи.

Ўғлимиз Садриддин САФАРОВ!
Сени туғилган кунинг билан табриклаймиз. Ўйга хизматингизни эсон-омон тугатиб қайтинг.

Сафаровлар оиласи, Қонимех тумани.

Қуёш аямасин ёддуларини,
Унутиб дардларини, қайдуларини.
Руҳингиз яшнатсин туйғуларини,
Бахтингизнинг чин Юлдузи юракдир.
Одам учун шундай ҳамроҳ керакдир.
Нурларга чулганган тоза тилакдир.
Жаҳоннинг бор яхшилари дўст бўлсин.
Оллоҳ назар қилганлиги рост бўлсин.
Ниятим шу: йўлларингиз оқ бўлсин!

Қалб тўла эҳтиром ила
Хулқар опангиз.

Дўстимиз Мадина
САТТОРОВА!

Сизни таваллу айёмингиз билан самимий қўлабимиз. Бутун умр ҳозиргидек алақаш, тўғирсўз, кўркем ва «шерла» бўлиб қолинг.
ТошМининг IV курс талабалари номидан
Шоҳсанам, Алишер, Азамат, Шахло, Абдумажид, Фарҳод, Жаъфар.

Ойшонимиз
ЗУХРАХОН!

Сизни 10 феврал табаррук 63-Пайгамбар ёшингиз билан табриклаймиз. Жамик шодликлар сизга ёр бўлсин. Сизга узоқ умр, соғлам, фарзандларингиз ва набираларингиз камоллини кўриб юршликни Оллоҳдан сўраб қоламиз.

Ўғлингиз Агзамжон, набиранингиз Гузала, келашингиз Гавҳар.

ЭЪЛОНЛАР!

Профессор Эргаш САЛИМОВ клиникаси барча турдаги аллергия, бугин, ошқозон-ичак касалликлари, касалманд, нимжон болаларни махсус усулларда даволайди. Бронхиал астма хасталигида гормонал дорилар қўлланилмайди. Аллергик касалликларни аниқлаб, даволашда турли аллергияларни қўйиб синалади. Иш вақти соат 8 дан 17 гача.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент, Уйғур Хўжаев кўчаси, 4-уй, 10-хона. Автобуслар — 27, 35, 46, 53, 91. Трамвай — 8. 1-шаҳар клиникаси бекати. Тел: 49-43-33, 144-64-30.

«УКТАМХОН» замонавий ўқув маркази курсларга таклиф этади:

1.Тиқиш-бичиш - 3 ой. Бошловчилар учун 6 ой. 2. Ҳамширалик - 6 ой. 4 ойи ўқиш, 2 ойи амалиёт машғулоти ўқилади. 3. Компьютер - 2 ой. Курс WINDOWS-2000, MICROSOFT, OFFICE-2002. Яқка тартибда, кафолатли. Бисер-2 ойлик. 4. Сартарошлик - 3 ой, амалиёт билан. 5. Тиббий массаж - 2 ой, амалиёт билан. 6. Торт ва турли пиширлар - 2 ой, олий курс - 1 ой. 7. Парда, чойшаблар. Элита усулида замонавий тиқиш - 1 ой. 8. Сартарошлик (Эркаклар учун) - 2 ой. Каштачилик - (машинада вышивка) - 3 ой. 9. Инглиз тили - 3 ой. 10. Рус тили - 3 ой. Уйғур таомлари - 2 ой.

Ўқишни тугатганларга диплом берилади. Ўқишга қабул хар қуни.
Манзил: Юнусобод тумани 3 мавзе, 1-уй, 31-хона. Мўлжал: Юнусобод бозори орқасида. Тел: 125-97-93, 121-77-72, 125-46-27, 21-17-95.

УРОЛОГ ВРАЧ, ДОЦЕНТ РЎЗМЕТОВ МЭЛС ҲОЗИЕВИЧ

ЭНУРЕЗ ХАСТАЛИГИ БИЛАН ОФРИГАН қовуғи бўш ўғил ва қиз болаларни БАТАМОМ ДАВОЛАЙДИ.

Буйрак, қовуқ, простата беги касалликлари ДАВОЛАЙДИ.
Манзил: Марказ-15, 12-уй (Жангтоҳ маҳалла) Мўлжал: Метронинг F. Ғулум бекати. Тел: 144-46-87 9:00-17:00гача. Ганга дўконидан Себзор бекати томон Зулфия кўчаси томон қараб 200 метр юрилади.

Холам кенжа фарзандига ҳомиладор бўлганида озим-тўзим кетди. Қизи туғилди-ю, анча ўзига келди. Юзларига қизил югуриб, тўлишди. Янги туғилган гўдакнинг пойқадами хуш келдими, поччанинг

турмуш ўртоғидан анча маҳалгача хабар бўлмабди. Кечқурун Умида хавотирга тушиб, қайнонасига кўнғироқ қилиб воқеани айтибди. Қайнона билан маслаҳатлашиб, йўлга отланиб турганида, дўсти телефон орқали эрининг автохалокатга учраб, оғир аҳволда касалхонанинг жонлантериш бўлимида

ЛЎЛИ АЁЛНИНГ БАШОРАТИ

ҳам ишлари юриша бошлади. Йил ўтмай соғин сипирлар, кейинроқ енгил машина ҳам сотиб олишди.

Холамнинг кенжаси оиладагиларга нисбатан бошқача бўлиб ўсди. Қизиги шундаки, у ҳазил аралаш аллақандай гапларни айтган ва у айтган гаплар вақт ўтган, албатта рўёбга чиқарди.

Кунларнинг бирида у опасига:
- Бутун сенга совчилар келишадими, лекин сен унгамас, Туробга тегасан, - дебди.

Унинг гапларини уйдагилар эшитиб қўлишди-да, «Бола-да», деб унча эътибор беришмади. Лекин, ўша кунни тушдан сўнг келган совчиларни кўришиб, хайратга тушибди.

Вақт ўтиб, Умиданинг опасини Туробжонга (у поччанининг узоқ қариндоши эди) турмушга беришди. У ўзидаги бу фалати хислатини сезгани учун ҳар қандай гапни айтавермасди. Бир кун у эри билан қаттиқ тортишиб қўлиб дили оғрийди.

Шу кун эрта билан ишга чиқиб кетган

биринчи бор онасига ёрилади:

- Айтган гапларим ҳақиқатга айланишини шунча пайтдан бундан сир тўтиб келдим. Ахир, эр-хотин ўртасида уриш-жанжал бўлиши табиий-ку. Нега энди ҳамма гапим чинга айланыпти, дея йўғлайди.

- Қизим, азалдан фаришталар яхши гапга ҳам, ёмон гапга ҳам «омин» дейди, деган гап бор. Сени туққанимда, бир лўли хотин билан битта палатада ётгандик. Ўшанда у сенинг қафтингни очиб, сенда аллақандай қаромат борлигини, кимда-ким дилингни оғритса оқибати ёмон тугашини башорат қилганди. Шунинг учун ҳар доим сен яхши инсон бўлишга интил.

Шундан сўнг Умида фақат эзгу ниятларни ўйлайдиган ва яхши сўзлардан гапирадиган бўлди.

Ф.ТОҲИРОВА

КОР

Тушда қорни кечиб юриш орзуларнинг ушалишидан, яхши кунларнинг келишидан дарак беради. Бу ҳақда асакалик Санобар Ураимжоновна шундай эслайди.

- Ўн икки ёшга кирганимда отам касалланиб оламдан ўтди. Онам беш бола билан тул қолди. Болаларнинг энг каттаси мен эдим. Аям йўқчиликдан сиқилиб қоларди. Бир кунни туш кўрибман. Оппоқ қорни кечиб қаёққадир кетаётган эканман. Йўлимдан оппоқ соқолли мўйсафид чиқиб қолди. У менга шундай деди: -Сен тўғрига кетавер.

Йўлингдан оппоқ тош бор. Ўша тошдан ўтиб, етти юз қадам боссанг, бахтинга етасан.

- Мен уйғониб кетиб, тушимни аямга айтсам, «Сени бахтинг очилди, қизим», - деди. Ўша тушимда топа олмаган оқ тошни ўнгимда топдим. Қўп ўтмай тоғнинг ёқасидаги кат-

НИШОНАСИ

такон оқ харсанг тошдан етти юз қадам наридаги қишлоққа келиб бўлиб тушдим. Тангрига шукрки,

куёвим ўзимнинг тасаввуримдаги йиғит экан. Тушда қор кечган одамнинг бахт йўли очилади.

Комилжон НИШОНОВ тайёрлади.

Ўзбекистонда ҳаво ўзгариб туради, вақти-вақти билан ёғингарчилик бўлиб, туман тушади. Шамолнинг тезлиги кучаяди. Ҳарорат кечаси 2° совуқ, кундузи 4-9° илқ бўлади.

КҲҲ (21.03 — 20.04). - Бу ҳафтада ташқи кўринишингиз билан ома-ни лол қолдиришингиз керак. Қиммат-баҳо совға олишингиз эҳтимоли бор.

СИГИР (21.04 — 21.05). - Яқинларингиз билан муносабатларингизни шу ҳафтада тиклаб олишингиз шарт. Яхшиси ўзингиз биринчи бўлиб ўзингизни айтинг.

ЭГИЗАКЛАР (22.05 — 21.06). - Ёлғиз қолмасликка ҳаракат қилинг. Уй-рўзгор учун харидлар қилишингиз мумкин.

ҚИСКИЧБАКА (22.06 — 22.07). - Иложи бўлса ҳафтани уйда ўтказганингиз маъқул. Муаммоларингиз учун ўзгаларни айблашдан олдин ўзингизга ҳам танқидий назар солинг.

МУНАЖЖИМЛАР

АРСЛОН (23.07 — 23.08). - Ҳафта давомида атрофдаги ёру-дўстларингиз билан келишмай қўлишингиз мумкин. Аммо уйингизда ҳаммаси кўнғилдагидек бўлади.

БОШОҚ (24.08 — 23.09). - Пул йиғишни яхши кўрсангиз-да, аммо, шу ҳафта бор маблағингизни сарфлаб қўйишингиз эҳтимоли бор. Яхшиси уйда бўлинг.

ТАРОЗИ (24.09 — 23.10). - Ҳафтанинг бошида ўз ҳаётингизни тубдан ўзгартириш фикри билан банд бўласиз. Бу ҳақда ўйлашни кейинроққа қолдириг.

ЧАЁН (24.10 — 22.11). - Шу ойдаги энг омадли ҳафталардан бири. Аммо, ўз ички сирларингизни бошқаларга ишон-масликни ўрганинг.

БАШОРАТИ

ЎҚОТАР (23.11 — 21.12). - Ушбу ҳафтада ўзингиз қизикқан иш билан шуғулланишга вақт ажратинг. Ҳамма билан сирлашмаганингиз маъқул.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12 — 20.01). - Сизни манманликда айбашларни мумкин. Барча қариндошларингизга меҳр кўрсатиб, уларга бўлган меҳру оқибатингизни исботланг.

ҚОВҒА (21.01 — 18.02). - Зарарли одатларингиздан воз кечинг. Спорт билан шуғулланинг, вақтингизни хурсандчилик билан ўтказинг.

БАЛИК (19.02 — 20.03). - Дам олишга ҳаракат қилинг. Ҳафта давомида қўлаб яхши хабарлар эшитасиз. Қизларга эса совчилар келиши мумкин.

"Оила ва жамият" газетасининг ҳар бир сонини ўқиб бораман. Газета Шовот туманида яшовчи оилаларнинг маслаҳатчисига айланган. Ўзига жуфт излаётган юртдошларимиз бахтини газета орқали топиб, оила қураётганлари қувончли. Зора, газета орқали мен ҳам кўнглимдаги аёлни топсам...

1989 йил рафиқам оламдан ўтди. Икки ўғлим ва беш қизимни тарбиялаб, катта қилдим. Икки қизимни турмушга чиқардим. Олтига набирам бор. Ёшим 54 да. Маълумотим олий. Ўттиз бир йилдан бери ҳуқуқ ва тарих фанларидан ўрта мактабда ўқувчиларга билим бераман. Салбий одатлардан ҳоли, соғлом, хушмуомала, очикқўнғил инсонман. Ўзимга муносиб, соғлом, ширинсўз, истарали, меҳрли, иложи борица ҳуқуқшунос аёл билан танишиб, турмуш қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

**Жуманиёз,
Хоразм вилояти,
Шовот тумани.**

Ёшим 33 да. Ҳаётда ўз тенгшамни топдим, - деб ўйлаб, адашган инсонман. Оилавий ҳаётим 7 ойга ҳам бормайди. Битта болалик бўлганда ажралишга мажбур бўлдим. Ота-онам ва укам билан бир ҳовлида яшаймиз. Ҳамма шароит муҳайё. Ўзим романтикман, қўлим очик, бироз таъсирчанман. Хусусий тадбиркорлик билан шуғулланаман. Ёмон иллатлардан ҳолиман. Тақдирини менга ишонган 20-24 ёшгача бўлган тошкентлик қиз билан танишиб истайдиганман. Уйланмаган укам ҳам бор. Яхши қизлар бўлса, ойим қўли келин туширишни истайди.

Манзилимиз тахририятда.

**Лочинбек,
Тошкент.**

Ўқиш, иш, деб 40 ёшга кириб қолганимни ҳам билмай қолибман. Турмушга чиқмаганман. Нуфузли идорада ишлайман. Ёшимга нисбатан ёшроқ қўринаман. Менинг ҳам шахсий ҳаёт ҳақидаги орзуларим бисёр. Турмуш ўртоғим, фарзандларим бўлса, - дейман. Олий маълумотли, иш-жойи тайин инсон бўлса, овоз берсин.

Манзилим тахририятда.

**Гулбўй,
Тошкент.**

Омад ҳаммага ҳам қулиб боқавермас экан. Мен бутун умр оғир шароитда яшаган инсонман. Ўқидим, ишладим. Аммо, бахтимни топганим йўқ. Ёшим 46 да. Онам билан бирга яшаймиз. Мени тушунадиган, юмшоқ кўнглили, ширинсухан, пазанда, ақли-хушли андижонлик аёл бўлса, тақдирини боғласам... Ахир бахт инсонни қидириб топмаса, бахтни унинг ўзи қидириб топади, дейишади-ку!.. Тўғри эмасми?

Манзилим тахририятда.

**Шахбоз,
Андижон шаҳри.**

Ўғлимни кўп орзу-хаваслар билан уйлантирувдик. Баъзи сабабларга кўра оиласи бўлмади. Оиламиз - зиёлилар оиласи. Ўғлим ҳам олий маълумотли. Нуфузли идорада ишлайди. 31 ёшда. Ақлли, жиддий, келишган, олий маълумотли, шифокор ёки ўқитувчи қиз бўлса, овоз берсин.

Манзилим тахририятда.

**Аҳмаджон ака,
Тошкент.**

Маҳалламизда "ибратли оила" деган номимиз бор. 3 ўғил бир қизим бўлиб, ўғилларимни уйлантирганаман. Аммо, қизим 30 ёшга кирса ҳам чиққан қувларга рад жавоби бериб келди. Қўриниш ёқимли, кўркам. Олий маълумотли. Лицейда дарс беради. Жуда уятчан. Қизимга муносиб йигит бўлса (албатта олий маълумотли бўлиши керак) овоз берсин. Зора, кўнглилар бир-бирига мос тушса...

Манзилим тахририятда.

**Махлиё ая,
Тошкент.**

Ёшим 80 да. Ҳали кўринишим бақувват. Ўғил-қизларим алоҳида яшади. Ўзимнинг алоҳида уй-жойим бор. Қариғанда ёлғизлиб қолдим. Мўмин-мусулма аёл бўлса, бир-биримизга суяниб яшасак, дегандим. Айниқса, қариғанда иссиқ-совуғидан хабардор бўлиб турадиган танишмакларим бўлсин экан. Роза бўлса, барча уй-рўзгорини ҳам номига ўтказаман. Шундай аёл бўлса, овоз берсин.

**Ёкуб амаки,
Тошкент шаҳри.**

Ёшим 31 да. Университетда ўқиб юрганда уйдагиларнинг хоҳиши билан турмушга чиққанман. Аммо, менга оиладаги оғир шароит тўғриси келмади (кўп хўрликлар кўрдим). У ҳақда эслашни ҳам истамайман. 3 ой ўтмай ажрашдик. Ҳозир онам, укаларим билан яшайман. Институтда ишлайман. Ўзимга мос, олий маълумотли, ақл-идрокли, уй-жойли, касб-хунари 40 ёшгача бўлган инсон билан ҳаётини боғламоқчиман. Шояд, бахт менга ҳам қулиб боқса!..

**Шахина,
Қарши.**

Хотинимнинг ҳиёнати туфайли 14 ёшли ўғлим ва 11 ёшли қизимни олиб уйдан чиқиб кетганман. Улар билан бирга тураман. Эрак одамга муносиб ҳамма иш қўлимдан келади. Олий маълумотлиман. Иш жойим тайин. Ёшим 45 да.

Болаларимга меҳр бера оладиган, уйим-жойим, дейдиган иймон-этиқодли аёл бўлса, ҳаётини боғлаш ниятидаман. Тошкентлик қиз ёки фарзандсиз аёл бўлса овоз берсин.

Манзилим тахририятда.

**Олимжон,
Тошкент.**

Ўқиш, иш, деб 40 ёшга кириб қолганимни ҳам билмай қолибман. Турмушга чиқмаганман. Нуфузли идорада ишлайман. Ёшимга нисбатан ёшроқ қўринаман. Менинг ҳам шахсий ҳаёт ҳақидаги орзуларим бисёр. Турмуш ўртоғим, фарзандларим бўлса, - дейман. Олий маълумотли, иш-жойи тайин инсон бўлса, овоз берсин.

Манзилим тахририятда.

**Гулбўй,
Тошкент.**

Тахририят қанчадан-қанча кемтик дилларга қувонч, бахт уютаётганини учун беҳад савобга қолаётганини айтишни фарз, - деб биламан. Қолаверса, эрак кишининг ўзига муносиб аёлга оғиз солиши айб эмас. Аммо, аёл киши учун бу иш жуда машаққатлидир. Ана шундай вазиятда: "Қайда ўзи ўша бахт" руқни кўпчилик аёлларга мададкор бўлаяпти.

Мен ҳам эримнинг ҳиёнатидан кўнгли яраланган аёлман. Ота-онамнинг хоҳиши билан турмушга чиққандим. 1 та фарзандлик бўлган, ажралишга мажбур бўлдим.

Ёшим 29 да. Олий маълумотлиман. Мактабда дарс бераман. Ўзбек аёли учун неки лозим бўлса, ҳаммаси қўлимдан келади. Фарзандимга оталик меҳрини бера оладиган, касб-хунари, 29-40 ёшгача бўлган инсон билан танишмоқчиман. Худо хохлаб, юлдузимиз юлдузимизга тўғри келса... бахтли бўлишдан умидворман.

**Кумушой,
Қашқадарё вилояти,
Қамаш тумани.**

Ёшим 36 да. Ота-онам ва 7 ёшли ўғлим билан яшаймиз. Хўжайинимнинг ҳиёнати туфайли оиламиз барбод бўлди. Институтда кутубхоначи бўлиб ишлайман. Бошқа турмуш қуриш ниятим йўқ эди. Кўнглим ҳаётдан анча совуғанди. Лекин, вақт ўтиб, ўзимга, ўғлимга меҳр бера оладиган, ҳаётнинг аччиқ-чуқлиғини тушунаган, иймонли инсон бўлса, Оллоҳ хоҳласа, турмуш қуриш истайдиган.

Манзилим тахририятда.

**Кўхинура,
Тошкент.**

Ёшим 31 да. Турмушим бузилганига анча бўлди. 8 ёшли қизчам бор. Ўзим ишлайман. Менинг ҳам келажақдан умидим катта. Бахтли бўлсам, қизимга оталик қиладиган, меҳрини дариг тутмайдиган, уйли-жойли, касб-хунари эрак билан турмуш қурсам дейман. Ўзбек ёки тожик миллатига мансуб, боши очик 40 ёшгача бўлган эрак бўлса, овоз берсин.

Манзилим тахририятда.

**Гулзоя,
Тошкент шаҳри.**

Ёшим 25 да. Уйланмаганман. Касбим дурадгорлик. Ҳаёли-ибболи, уйим-жойим дейдиган, ҳар томонлама тўқис, соғлом қиз билан турмуш қуриш ниятидаман. Шундай қиз бўлса, бахтли қилишга ваъда бераман, овоз берсин.

**Шахзод,
Тошкент.**

Ёшим 48 да. Оилам билан ажрашганимга 8 йил бўлди. 3 фарзандим бор, онаси билан туришади. Ҳаммасини таъминлаб қўйганман. Маълумотим олий, хусусий тадбиркорман. Ўз уй-жойим бор. Онам, синглим билан яшайман. Фарзанди бўлмаган 35-45 ёшлик аёл билан танишмоқчиман, овоз берсин.

Манзилим тахририятда.

**Шухрат,
Тошкент.**

Ёшим 35 да. Турмушга чиқмаганман. Бўйим 170. Олий маълумотлиман.

Нуфузли идорада ишлайман, бадий адабиётларга, гул ўстиришга, уйни янгилашга, ҳозиллашга қизиқаман. Гийбатни, ёлгонни, ҳасадгўйлик ва қизганчиликни ёмон қўраман. Олий маълумотли, касб-кори тайин, зарарли оdatлардан ҳоли инсон билан тақдирини боғласам, дейман. Мен билан қизиққан йигит учун манзилим тахририятда.

**Севара,
Тошкент.**

Ёшим 34 да. Турмушга чиқмаганман. Онам билан яшайман. Тортинчоқлигим боис йигитлардан доим йироқ юришга ҳаракат қилганман. Аммо, ўзим тенги дўғоналаримнинг фарзандлари, турмуш ўртоқлари билан бахтли яшаётганларини кўриб ҳавасим келади. Мени тушунадиган, мард, ичмайдиган, чекмайдиган, фидойи инсон бормикан? - деб ўйлаб қоламан. Шу боис умид билан сизларга мактуб йўлладим. Шояд, ўз жуфтимни топсам...

Манзилим тахририятда.

**Махзуна,
Бухоро шаҳри.**

Мен 35 ёшдаман. Бир қиз, бир ўғлим бор. Ҳозирча ёлғиз эмасман. Аммо болаларимни "жойлагач" ёлғиз қолишни ўйлаб ваҳим келаяпти. Ҳаётда ҳеч қимдан кам жойим йўқ. Ўғлим учун ҳовли бор. Қизимни ҳам узатишга тайёрман. Ўзининг 4 хонали уйим бор. Агар иш жойи тайин, зарарли иллатлардан ҳоли, болаларимга ёт кўз билан қарамайдиган эрак бўлса, танишмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

**Манзура,
Самарқанд вилояти,
Каттақўрғон шаҳри.**

Менинг бир холам бор. Ёши 38 да. Турмушга чиқмаган. Ҳамманинг кўнглини топа оладиган инсон. Холажоним ҳам турмуш қуриб, бахтли бўлишларини жуда-жуда истайман.

Манзилимиз тахририятда.

**Дилдор,
Сирдарё вилояти,
Гулистон шаҳри.**

Ёшим 36 да. Турмушга чиқмаганман. Тошкент Мислий университетини тугатганман. Ўз уйим бор. Ҳаётда тенгшамни топаман, деб, танлаб-танлаб вақт ўтганини сезмай қолибман. Аммо инсонни жуфт қилиб яратган Оллоҳим. Мен ҳам зора шу газета орқали ўз жуфтимни топсам... Иш-жойи тайин, ҳар хил қусурлардан ҳоли эрак билан танишмоқчиман.

**Гулрўй,
Тошкент.**

1976 йил "Тоғ эчкиси" буржи остида туғилганман. Олий маълумотлиман. Шу вақтгача турмушга чиқмаганлигим боиси, табиатан ўта тортинчоқлигим ҳамда кўнглимдаги кишини учратмаганлигимдир.

Ниятим - маънавиятли, камтарин, ҳаёт ва инсонни қадрига етадиган, мард йигитга турмушга чиқиб, бахтли бўлиш. Қолган маълумотларни кўнгирақлашганда ёки учрашганда билиб оламиз.

Манзилим тахририятда.

**Дилроз,
Бухоро вилояти,
Ғийдунов тумани.**

Бир яхшига бир ёмон, дейишади. Хотиним билан муросамиз келишмади. Анча йиллардан буён алоҳида яшайман. Уйим бор. Болаларим, хотинимни таъминлаб қўйганман. Тадбиркорман. Маълумотим олий. Ёшим 46 да. Эсли-хушли, ёмон иллатлардан ҳоли, қиз ёки боласиз аёл бўлса, никоҳимга олиб бахтли қилишга ваъда бераман.

**Шамсиддин,
Тошкент.**

Ёшим 35 да. турмушга чиқмаганман. Тошкент Давлат Жаҳон тиллари университети тугатганман. Мактабда дарс бераман. Ўзим намозхонман. Зарарли иллатлардан ҳоли, ичмайдиган, чекмайдиган, иш жойи тайин, иймон-этиқодли эрак билан тақдирим қўшилса, фарзандларим бўлса, деб орзу қиламан.

Мен ҳам газета орқали ўз бахтимни топсам... Ахир Оллоҳим ҳаммамни жуфт яратди, дейишади-ку...

Манзилим тахририятда.

**Корасоч,
Навоий вилояти,
Нурота тумани.**

Ойнинг ўн беши қоронғу бўлса, ўн беши ёруғ экан. Ёшим 35 га чикди. Ёруғ қуларни қўриш умидида яшайман. Турмушга чиқмаганман. Олий маълумотлиман. Яхши оиланинг фарзандиман. Нуфузли ташкилотда ишлайман. Касб-кори аниқ, ҳаётга жиддий қарайдиган инсон бўлса, дил ришталаримиз боғланишини орзу қиламан.

Манзилим тахририятда.

**Моҳинура,
Қармана шаҳри.**

Ёшим 42 да. Уйланмаганман. Халқимизда: "Йигит кишининг боши икки та бўлмай, моли икки бўлмас", - деган нақл бор. Ҳамма иш қўлимдан келади. Ичмайман, чекмайман, топиш-тутушим чакки эмас. Рўзгорини яхши тутадиган, виждони пок, турмуш қурмаган, 25-28 ёшгача бўлган қиз бўлса, тақдирини у билан боғлардим.

Қарши ва Тошкент шаҳарларида яшашига ҳам розиман.

Манзилим тахририятда.

**Камол,
Қашқадарё вилояти,
Талли Маржон шаҳри.**

Ёшим 40 да. Оиламиз қум устига қурилган уйдек бузилиб кетди. Фарзандимиз йўқ. Ўзим эллиққабаликман. Тошкентда яшайман. Қўлимда хунари бор. Иш-жойим тайин. Ибболи-ҳаёли, битта ўзбек аёлига хос бўлган фазилатларга эга аёл бўлса, тақдирини боғламоқчиман.

Манзилим тахририятда.

**Девонбек,
Тошкент.**

Саҳифани Санобар тайёрлади.

Мунира оёқяланг, ич қўйла-да тонг сахар соат 4.00ларда уйга кириб келганини кўрган Раҳима опанинг бошидан ҳуши учди. Қизининг чап елкасидан қон оқар, иккала тиззаси шилинган эди.

- Аяжон...
- Вой болам, нима бўлди? - деди Раҳима опа Муниранинг овозидан ўзига келиб.

- ...
- Нима бўлди деяпман, гапирсанг-чи?!
- Ташқарида такси кутиб турибди, унга пулини бериш керак.

- Мен ҳозир, дадангни уйғотай, сен унчага уйга кир, ҳеч бўлмаса менинг қўйлагимни кий.

Ювиниб, кийинган Мунира бирпасда шовқин-суронда уйғониб, йиғилган оила аъзоларига бўлган воқеани айтиб берди...

...Мунира оппоқ келинлик либосида ойнага қараганида, ўзини дунёдаги энг бахтли одам эканлигини ҳис қилган эди. Дугоналарининг шўх қулгуси, аёлу кампирларнинг "Бахтига кўз тегмасин", - деб дуога қўл очганларида у бир умр бахтли бўлишига ишонганди. Турмуш ўртоғи Азизбек ҳам ёшгана ёрига тикилиб ўз ўртоқларининг унга ҳаваси келтирганидан ич-ичидан ғурурланарди. Аммо, Муниранинг бахтли онлари кўз очиб юмгунича ўтиб кетди. Турмушининг дастлабки кунларидеяк Муниранинг қайнонаси келини чиқиштирамасликка бошладди. "Ўғлимга иссиқ-совуқ қилиб тегиб олгансан", - деб ўғли йўқлигида уни уриб, қийнаб бошлади. Ёш келинни ўтурса ўпоқ, турса сўпоқ деб, қўшниларга ёмонлар, Мунира ҳарчанд уринмасин, қайнона-

сининг кўнглини топа олмасди. Тозалаган уйи, супурган ҳовлиси, қилган овқати унга ёқмас, қозонни қовлаб турган жойида келиннинг қўлидан қапирини тортиб олиб, иссиқ қапир билан унинг дуч келган жойига

олай деса, иккинчи томонда севиб, турмуш курган хотини. Аммо онасининг ҳар куни келинни ёмонлаши натижасида Азизбек ҳам хотинининг "ёмонлиги"га ишона бошлади. 2001 йил апрел ойида, уйда бўлиб

нукта қўйиб, Мунираҳон ҳам азоб-уқубатдан халос бўлиб, келгусида ўз бахтини топар, деган яхши умидлар билан сиз азизлар билан хайрлашасан ҳам бўларди. Аммо... Аммо, Мунираҳон эрининг: "Кечир, кел яна бирга яшайлик", - деб қатнаганларидан кўнгли юмшадими, ёхуд юраги остида қимирлаётган фарзандини уйлагани, ишқилиб, 2002 йил ноябр ойида яна турмуш ўртоғининг уйига қайтиб борди. 7 ноябр куни эса, қайнонасининг яна бошлаган қалтакларига чидай олмай, сирка ичиб, ўз жонига қасд қилмоқчи бўлди ва фақат бахтли тасодиф туфайлигина омон қолди. Инсон ҳаммасига чидар экан. 2003 йил 17 май куни фарзандли бўлган Мунира ўша биринчи никоҳ кунидек бахтиёр эди. Унинг қалбига яна ўша орзу-умидлар учқунлай бошлади. Ахир Манзура опа энди неварали, турмуш ўртоғи эса ота бўлганди. Орадан кўп ўтмай Манзура опа келинини ёш чақалоги билан: «Ошхонада яшайсан», - деб чиқариб қўйди. Бунинг устига келиб қолган эри, хотинини яна қайтариб ўзлари турган уйга киргизди-да: "Мен тўйга кетдим, ташқарида чиқиб, онам билан жанжаллашиб юрмагин", - деб тайинлади. Орадан бироз вақт ўтди. Мунира бешикдаги боласининг тувагини тўкиш ва қўлини ювиш мақсадида

унинг чап елкасига келиб тегди ва тилиб юборди. Мунира ғазаб отига минган қайнонаси-дан уйига яшириниб кутулди.

Манзура опа тўйдан кеч қайтган ўғлининг жойига кириб ётганлигини сезиб, ташқари-дан хонанинг чирогини ўчирган, энди боласига овқат бераётган келини ташқарида чиқиб: "Чироқни ўчирманг, боламга овқат бериб олай", - деганида: "Чироқни мен ўчирганим йўқ, нега мени боламга ёмон кўрсатасан", - деб қай-иш билан ура бошлади. Бир пасда уй тўс-тўпалон бўлиб кетди.

Эндигина уйкуга кетган Азиз ҳовлида яна бошланган бақир-чақирдан уйғониб кетди. Уйқусираб ташқарида чиққанида, онаси билан хотинининг жанжаллашганлигининг гувоҳи бўлди.

- Бу уйда на кечаси, на кундузи тинчлик бор! - деб бақирди-да, наҳот излаб ёнига келган хотинини уриб йикитди. Сўнг томоғидан бўға бошлаганида, онаси қўлидаги қайиш билан келиннинг оёқларини боғлаша тушди. Жон ҳолатда ҳаракат қилиб, золимларнинг қўлидан бўшаган Мунира ташқарида отилди. Ялангоёк, биргина ичқўйла-да йўлда такси тўхтаб, ота-онасиникига кетди...

Суд Манзура Муродованинг ёлғиз оналиги, 2-гурӯх ногиронлигини ҳисобга олган ҳолда одилона ҳукм чиқарди. 1955 йилда туғилган Манзура Муродова белгиланган жазо муддатини ўтар, муқаддам икки маротаба судланган, лекин қилмишидан пушаймон бўлмаган эди. Келин олиб, қиз чиқариб, неварали бўлган аёлнинг тавбасига таянмай яна тақрор жиноят содир этишини қандай изохлаш мумкин?

КАЙНОНА КЕЛИН УРИШИ

"ДОКА РУМОЛ ҚУРИШИ" МИ?

уриб кетарди. Кечга томон эса, Азизбек уйга қайтишдан сал илгари Манзура опа бирдан ўзгарар, келинига: "Агар эрингга айтсанг, турмушинг бузилади", - деб ўғлининг ёнида келини атрофида парвона бўларди. Орадан ярим йил ўтди. Хотинининг ёнини олай деса бу томонда онаси, онасининг ёнини

си бошидан бошланди. Яна келин бошида қалтак сина бошлади. Аммо, ҳар нарсанинг чегараси бўлганидек, унинг сабр косаси 2002 йили туғайи ва 2002 йил 9 августда Муродов Азиз ва Умарова Мунира ўрта-сидаги никоҳ бекор қилинди.

Балки шу ерда хикоямизга

Қиямип-қидирмиш

чиққанида, Манзура опа ғазаб билан келинига ташланди. "Сени, мени боламдан айни-тиб оладиган?" - деб Мунира-нинг дуч келган жойига ура кетди. Ўртадаги жанжалдан дераза синиб, қўлига ойна бўлаги илинган қайнона уни ҳам келинига қарата отди. Мунира бериб қолса-да, ойнанинг бир чети

"БУЗОҚНИНГ ЮГУРГАНИ"

Мархабо уйига келган қўшининг қизи Гуллола билан Раъно опани кўрди-ю, зўрма-зўраки жилмайди.
- Келинлар, қани уйга киришлар.
- Йўқ, раҳмат, Мархабохон. Бошқа сафар. Шу ҳозир жуда ҳам пул зарур бўп қолувди. Қарзни қайтарсангиз девдим.
- Раъно жилмайиб турган Мархабога тикилди.
- Турсини айтсам, ҳозир пулим йўқ эди. Эртага болаларнинг "пособияси"га бораман, шундан берай?..

...
Раъно опа ҳахли чиққанини билдирмай, ерга қаради. Сўнг Мархабонинг: "Уйга киришлар" дея ундашига қарамай, хайрлашиб чиқиб кетди. Мархабо Раъно опанинг орқасидан эшикни ёпаркан: "Шу минг сўмниям юз марта сўради-я", - деб тўнғилаб қўйди. Эрталаб соат 7.00ларда эшигининг олдида турган Раънони кўриб, Мархабонинг энсаси қотди. У энди болаларнинг нафақасини олишга отланаётганлигини айтганида, Раъно ўзи ҳам у ерга кетаётганлигини айтди. Иккаласи маҳалла маркази томон йўл олдилар. Дўстлик тумани газлаштириш идораси ёнига келганларида Раъно опа у ерда иши борлигини айтиб, кириб кетди. Орадан ярим соат ўтар-ўтмас қайтиб чиқиб уйига қайтар экан, дарвозасининг олдида қўшини Клара билан Мархабонинг гаплашиб турганини кўриб:

- "Пособия" олдингизми? - деб сўради.
- Йўқ, ҳали олганим йўқ.
- Олсангиз, пулни қизим Манзурага ташлаб кетарсиз, далага боришим керак эди.

Мархабо Раъно опанинг кўча мулошишдан бурилиб кетганича қараб турди-да, Клара билан хайрлашди. Қўшни уйга кириб кетган, худди бировни сабрсизлик билан кутаётгандек, у ёқдан-бу ёққа юра бошлади. Бу орада Раъно опанинг қайноғаси Шукрбой ака ҳам ишга чиқиб

СОМОНХОНАГАЧА...

тарилмаслигини ич-ичидан ҳис этди-ю, секин кичик эшиги қия очик турган дарвозага яқинлашди.

- Ким бо-ор?!
Орадан бир оз вақт ўтган, яланг оёғига шиппагини шоша-пиша илган Манзура кўринди.
- Манзура, сени бозорда катта онанг чақирапти, мен укангга қараб тураман, тез борар экансан.

Мархабо сўнгги сўзларни айта туриб, овози қалтираётганини сездди. Буни билинтиймаслик учун йўталиб қўйди. Манзура уйдан чиқиб, Мархабо Раъно опанинг сандиқлари турган кичкина уйчага кириб, сандиқ устига таҳланган кўрпаларни йикитди-да, уни очиб титқилай бошлади. Гулли оқ рўмонга тутилган бир даста пулни кўриб, қувончдан юраги ҳаприкди. Пулни, сандиқдаги сарик рангли иккита катта, қизил рангли битта кичкина рўмон, янги сочиқ, виллор матони олиб, ҳовлида ҳеч ким йўқлигига ишонч ҳосил қилгач, илдам юриб чиқиб кетди.

Афсуски, ўзганинг 260 минг сўмлик пул ва буюмларини ўғирлаган Мархабо Саидованинг қувончи узокқа чўзилмади. Орадан икки соат вақт ўтар-ўтмас милиция ходимлари унч тўман ички ишлар бошқармасига "таклиф" қилишди.

Судланувчи М.Саидова Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 169-модда, 2-қисми "б.г" бандлари билан айбдор, - деб топилди. Ҳеч қерда фойдали меҳнат билан шуғулланмайдиган М.Саидова: "Бузоқнинг югургани сомонхонагача", - деган ибратли ўзбек халқ мақолининг маъносини суд курсида тушуниб етган бўлса ажаб эмас.

"Текин суяк томоқ йиртар", деган боболаримизнинг доно гапларини Хуршид Нормуродов эшитмаган шекилли. Ўз ҳаёти давомида бирор маротаба ҳам меҳнатга қўл урмай, пул топишининг осон йўллари кидириб юрди. Бир неча бор нопок ишларга қўл уриб, қўзлаган мақсадига етиша олмагач, ҳали вояга етмаган Хуршид Жўраев ва Баҳодир Эшқувватов, Аҳмад Комилловларни "тез бойиб кетиш мумкин бўлган иш"га жалб қилди.

Тўрттовлон қуёш ботгач, 2003 йил 7 декабр куни "ов"га чиқишди. Буни қарангки, "ўлжа" ҳам тайёр турган экан. Улар Жиззах шаҳри, Иттифок маҳалласи, 8-уйнинг рўпарасига спорт майдончасига келишганда, ўтиб кетаётган Ж.Аҳмедовни кўриб қолишди.

- Босинглар, - буюрди "шеф" Хуршид Нормуродов. Ўзини қора шарпалардай ўраб олган йигитларни кўрган Ж.Аҳмедов хайрон қолди.

- Сизларга нима керак?
- Боя дискотекада сен мени сўккан эдингми? - ўдағайлади Хуршид Нормуродов.

- Мен ҳеч кимни сўкканим йўқ!
- Бўлмаса пулдан чўз!
- М-м-менда пул йўқ.
- Бўлмаса "кожаний" курткани еч. Ж.Аҳмедов қочмоқчи бўлганида унга ташланишди ва бир зумда унинг чарм курткаси, спорт костюми, жемфери, қишки ботинкасини уриб-тепиб ечиб олишди-да, тун қўйнига сингиб кетишди. Орадан кўп ўтмай, 2003 йил 12 декабрда "шарпалар" яна "ов" таралдудини кўра бошладилар. Бу сафар гуруҳдан чиққан Баҳодир Эшқувватов ўрнини вояга

етмаган Лаизик Кормон эгаллади. "Ов"га сал эртароқ чиққан шекилли, ҳали кўчада одам кўп эди. Одам камайишини кутиб, "Иттифок" маҳалласи бекатида туришганида, бозорча тарафдан Ш.Исроилловнинг келайотганини кўриб қолишди. Ш.Исроиллов уларнинг ёнидан ўтиб кетиб, бекат ёнидаги дўконга кирди. Унинг орқасидан дўконга Аҳмад Комилов ҳам кириб, Исроилловнинг хатти-ҳаракатини кузата бошлади. Исроиллов хари

учун бир боғлам беш юз сўмликлар чиқарганини кўриб, зудлик билан бу ҳақда шерикларига хабар берди.

- Бўлмаса, уни уйи ёнида босамиз, - деди Нормуродов. Ш.Исроиллов дўкондан чиққач, уч шарпа унинг орқасидан эргашди. Ш.Исроиллов 14-уйнинг 2-йўлагига кириши билан унинг орқасидан киришиб, роса уришди ва чўнтагида қолган 27.500 сўм, ҳамда ҳарбий билетини олиб қўйдилар. Чеккага чиқиб, шу заҳотиёқ, пулни бўлиб олишди.

Ички ишлар ходимларининг ўтказган тезкор ва суриштирув ҳаракатлари натижасида тунги шарпалар бирин-кетин кўлга олинди. Шу ерда ўринли савол туғилди. Энди мактабни битириб, ҳали бирор ишининг бошини тутмай, ота-онасининг юзани ерга қаратган бу йигитлар ўзларига берилган жазо муддатини ҳам ўтаб қайтишар. Аммо, ҳозирданқўз юзларига ўзлари қингир ишлари билан бир умрлик "ўғри, босқинчи" деган лаянат тамғасини босишганлигини нахотки тушунишмаса?

Саҳифани Н.КОСИМОВА тайёрлади.

Шаҳарнинг чеккароғида Турғун кана, деган одам яшайди. Бир ишга шунақа-ям қаттиқ ёпишадик, ҳар қандай "ман-ман" деб юрган одамниям тан бердир-май қўймайди.

Бир гал Турғун кана ҳўжаликнинг раси билан гап талашиб қолди. Ҳамша-ҳарлар: "Ҳозирги замонда шляпа кий-ган билан ўчакишиб бўладими? Турғун кана дўппида юради, раиснинг шляпа-си бор. Юқорида тортимиям кучли, унга бас кела олмайди", - дейишди. Баъзилар: "Турғун канани нима деяп-сан?! Астойдил ёпиша юриб турган по-ездниям пешинга қолдирмай еб таш-лайди. Ҳозир роса тобиға келган пайт", - дейишди. Кейинги фикр билдирган-лар тўғри айтишган экан. Эгнига тўн, бошига дўппи кийиб юрсаям Турғун кана раисни тан бердириб қўйди.

Уша Турғун кана дарвозаси олдида ўзини офтобга солиб ўтирган эди. Унинг ёнидан Ҳабибулло ҳисобчи деган йигит ўтиб қолди. Унинг бўйи паст-роқ бўлгани учун уни "Ҳабибулло шингил", - дейишди. Дунёнинг ҳамма янгиликларидан хабардор. Ҳеч кимнинг қўлоғига чалинмаган гапларни мана шу йигитдан эшитасиз. Биров игнасини йўқотиб қўйсаям, Ҳабибулло ундан ха-бар топади. Ана шу Ҳабибулло Турғун кана билан эндигона салом-алик қилиб турган маҳалда аллақакдан бир қора қўзичоқ шаталоқ отганича келиб қол-ди. Ҳабибулло дарҳол унинг йўлини тўсиб, тўхтатиб қолди:

- Кимнинг қўзичоғи экан? - луқма ташлади Турғун кана.

- Бу бизнинг маҳалламиз қўзисига ўхшамаяпти, - жавоб қилди Ҳабибул-ло шингил.

- Анави Султонмуроднинг қўзиси бўлса керак, - тахмин қилди Турғун кана.

- Йўқ, Султонмурод акамнинг қўйла-ри ҳақиқат қўзилагани йўқ.

- Қўзиқ экансан, - оғзига нос таш-лади Турғун кана. - Бегона қўзичоқ қаёқдан келиб қолди.

Қўзичоқ шаталоқ отиб, Турғун кана-нинг очик қолган дарвозасидан ичка-рига кириб кетди. Ҳабибулло ҳисоб-чи эмасми, дарҳол ўзининг ҳисоб-ки-тобини айтди.

- Қўзичоқ икки ойлик экан. Лекин эгаси яхши қарамабди. Ҳовлингизда тура турсин. Эгаси бўлса, келиб олиб кетаверадим. Яхшиям дала томонга ўтиб кетиб қолмади. Далага кириб кетса, қаердан топиб бўлади бунга?

Худди шу пайт нарироқдаги дарво-задан Султонмурод новча ташқарига

чиқди. Турғун кана дарҳол унга гап қот-ди:

- Қўзичоқ сеники эмасми, Султонмурод?

- Канақа қўзичоқ?

- Сенинг уйинг томондан югуриб келди-ку! Ана бизнинг ҳовлида ўтлаб юрибди.

- Йўқ, менинг қўйларим қўзилагани йўқ. Нариги маҳалладан келиб қолди-

микан?

- Ана шунга хайрон бўлиб туриб-миз-да, - жавоб қил-ди Ҳабибулло. - Келиб кўринг, балким танирсиз.

Султонмурод кенг қадам ташлаб, Тур-ғун кананинг дарвозаси олдида келди-да, ичкарига мўралади.

- Йўқ-ку, қўзичоқ?

- Нега йўқ бўлар экан, - ўрнидан ту-риб ичкарига кирди Турғун кана. - Ҳозиргина қочиб кирди-ку. Анави тах-таларнинг орқасига ўтиб олишди, ше-килли.

Уч эркак қаторлашиб ичкарига кириш-ди. Турғун кана бошлаб қўйган қури-лишнинг тахта тўсиқлари орасида бир нарсга қорайиб кўринганга ўхшади. Би-роқ у қўзичоқ эмас, тошфонар экан.

- Э, тавба! Қаёққа кетди, - атрофга бўйланди Турғун кана.

- Дала томонга ўтиб кетди шекилли, - тахмин қилди Ҳабибулло.

ётгин. Хирмоннинг устига чи-қиб ёт. Паншоха, куракларни ёнингга қўй.

Отам оқ хангисини миниб жўнаб кетди. Менга ҳамроҳ бўлиб: "Не бўлди" лақабли малла тоғхор қолди. Уни хир-монга етмайдиган қилиб маҳ-камлаб боғладим. Анжомлар, қоплар бор нарсанинг ҳам-масини хирмон устига олиб чиқдим. Янчилган хирмон устида ўтириб яримта қотган нонни сувга ивйтиб паққос туширдим. Коринга урвоқ

ҳам бўлмади. Хуржундаги ки-тобни олиб варақладим. Қорон-гу тушиб қолгани учун ўқиб бўлмади. Бу китобни далага келишда олиб келганим. Бир варақ ҳам ўқий олганим йўқ. Ўқишга бекор вақтнинг ўзи ҳам бўлмади. Қайтариб хур-жунга тиқиб қўйдим. Ёлғиз ўзим кечаси биринчи марта далада қолишим бўлгани учун ваҳима боса бошладим. "Не бўлди"ни яқинроғимга келти-риб боғладим.

- Сенга маъза, - дедим рос-

- Каердан ўтиб кетади? - елка қисди Турғун кана.

- Мана бу ариқнинг туйнукчасидан ўтиб кетган бўлиши керак.

- Бу туйнукчага қўзичоқ сиғмайди. Изи ҳам кўринмаяпти, бу ерда.

Учаласининг ҳам бошлари қотди. Ду-нёдаги барча янгиликлардан хабардор бўлган Ҳабибулло ҳам шу жойда ожиз қолди.

Турғун кана шотини деворга қўйиб, дала томонга бўйланди.

Далада ҳеч нима кўрин-мади. Ҳамма тўйга кети-шиб, унинг уйида ҳам ҳеч ким йўқ эди. Турғун кананинг боши қотиб, яна нос чекди. Унинг одатини биламиз, ёпишган ишини охири-га етказмай қўймайди.

Ошхонани, омборхона-ни, ҳожатхонани бирма-бир қараб чиқди. Носни туфлаб, бўралаб сўкин-ди. Қўзичоқни ерга ки-риб кетганини ҳам, ос-монга учиб кетганини ҳам билиб бўлмади.

- Топилади, - тасалли берди Ҳабибулло. - Ле-кин сакраб девордан ўтиб кетган бўлишимиз мумкин.

- Қўшмиди, учиб ўтиб кетгани, - деди Султонмурод. - Деворнинг баландли-гини қаранг. Қўйга ўхшаб маъраб кўрайлик-чи, балки овоз берар.

Учаласи бараварига қўйга ўхшаб маъ-рашди. Дала томондан қўзичоқнинг маъраган овози эшитилгандай бўлди.

- Оббо палакат-ей! - гарданини қаш-ди Турғун кана. - Ўша ёққа ўтиб кет-ганга ўхшаяпти. Юринглар, далани қараб кўрайлик.

Улар дала бўйига ўтишди. Яна кафт-ларини оғзиларига қарнай қилиб маъ-рашди. Энди зовур томондан қўзичоқ-нинг маъраган овозига ўхшаш овоз эши-тилди.

- Анави томонда экан, - бўйланди Султонмурод.

- Ҳў, ана қорайиб кўруниб турганга ўхшаяпти. Уэр, мен ишга шошиб

турган эдим.

- Мен ҳам идорага кетаётган эдим, - унинг ёнига ўтди Ҳабибулло шин-гил. - Қўяверинг, Турғунбой ака, ке-рак бўлса эгаси топиб олар.

Турғун кана бир ишни охирига ет-казмай қўярмиди? Шериклари кетгач, у кўприк томонга юрди ва энгашиб кўприкнинг остига қаради. Қаради-ю, кўзлари олайиб кетди. У ерда қоп-қора хотин ўтирган эди. Кўзларига ишонмай, яна энгашиб қаради. Рост-дан ҳам бир аёл ойнага қараб, сочла-рини тараётгандай бўлди. Турғун кана йўталиб овоз берди:

- Хей, сингил! Нима қилиб ўтириб-сиз, у ерда?

Кўприк остидан овоз бўлмади. Тур-ғун кана биронта аёл ювиниб тара-наётган бўлса керак, деган хаёлда салгина нарироқда кутиб турди.

Қўзичоқ ҳам бир фурсат унинг хаё-лидан кўтарилди. Аёлнинг пардозни тугайвермагач, яна кўприк остига бўйланди.

- Хей, сингил! Кимсиз ўзи? - жа-воб бўлмагач, бақирди. - Лўли аёл бўлсанг керак-да. Қўзичоқни бойлаб олганга ўхшайсан. Хайдаб чиқар, бу ёққа! Бўлмаса, тутнинг хивичи билан савалаб чиқаман сени! Эшитдингми?!

Шу пайт кўприк остидан эшакдай келадиган қоп-қора ит чиқиб, Турғун кана томонга югуриб кела бошлади.

У қўрққанидан сочлари тикка бўлди. Йўлнинг четидаги тутларга урилиб, уйи томонга қочди. Унинг дўпписи тушиб қолган эди. У ҳаллослаб югу-риб бораётиб, велосипед ҳайдаб келаётган Хурмамат қорига дуч келиб қолди. У шоша-пиша велосипеди-ни тўхтатди.

- Ха, ака, нима бўлди?

- Ит қувлаяпти! Кўприкнинг остида битта қора аёл ҳам ўтирибди! Қўзи-чоқ йўқолиб қолди!

- Хей-хей, тўхтанг! Ҳаммаёқни ара-лаш-қуралаш қилиб юбордингми? Ҳеч қанақа ит қувлаётгани йўқ сизни.

Ростдан ҳам ҳеч қанақа ит йўқ эди. Хурмамат қори унинг кўзларига ти-килиб, шундай деди:

- Сизни бир нарсга қалғитибди. Ё-жин, ё алвасти бўлса керак. Даст-лаб қўзингизга қўзичоқ бўлиб кўрин-ган. Баъзида шунақасиям бўлади.

Турғун кана мана шу ишни охирига етказа олмади. Нима қилсин, ажина билан ҳам, ал-васти билан ҳам ўчакишиб бўлмайди-да.

К.НИШОНОВ.

Хўп ажойиб даврлар эди-да. Ўн уч ёшга қадам қўйганман.

Бу ёшимдан эртароқ турмуш ташвишларига шерик бўлган-ман. Эшак қўшиб, омоч би-лан ер ҳайдаш, эшакка дош солиб, уруғ сепиш, ўроқ би-лан ғалла ўриш, эшак билан хирмон ян-чиш, кечалари ва тонгда майин эса-диган шамолда хир-мон шопириб, со-мондан донни ажрати-б олиш, донни қоплаб, сомон-ни қанорлаб эшак аравада уч-тўрт чақиримдан уйга та-шиш юмушларида отам билан ёнма-ён бирга иштирок эта-ман. Хуржунда доим битта китоб. Лекин, олиб бир варақ ўқишга вақтнинг ўзи йўқ. "Ху-дойим, қачон тугайди бу иш-лар? Қачон ўқийман китоб-ни?" - дея нола қилиб қўяман кўнглимда ахён-ахёнда. Уй билан ораси уч-тўрт чақирим бўлган дала бошига бирон юк ташиб қатнаган кезларимда эшак устида ўқиб бораман ки-тобни. Хосил йиғиштирилиб олгунча, икки оилаб умримиз кун-у тун далада ўтади. Бу-тун қишлоқ одамлари дала-да. Бийда далада хирмонлар қаторлашиб кетган. Бизнинг

деҳқончилик қиладиган лалми еримиз энг чеккада, ҳамманинг адоғида бўлгани учун хирмо-нимиз ҳам ҳаммадан узокда. Энг яқин хирмон жойининг ора-си икки чақиримча кела-ди. Тўрт томонимиз хувил-лаган овлоқ. Бизнинг ер-нинг охири Эски Анҳор

каналига яқин. Ундан нариси Сариқир яйлови. Хирмонни эшак билан янчиб бўлганмиз. Энди совируш учун шамол йўқ. Бир марта тўполон шамол турган-ди, сомонининг ҳаммасини учириб йўқ қилиб кетади, деб отам шопирмади. Кун ботиш олдида отам деди:

- Яримта нон билан озгина сув қолибди. Сен шу нонни сув билан кечга тамадди қилиб ол. Сувни эрталабгача амал-лаб етказгин. Ҳар чанқаганин-гда бир култумдан ич. Мен ҳозир уйга жўнайман. Уйдан хабар олиб, эрталаб нон, сув келтираман. Кечаси қаттиқ ухлаб қолмагин, зийрак бўлиб

ҳам бўлмади. Хуржундаги ки-тобни олиб варақладим. Қорон-гу тушиб қолгани учун ўқиб бўлмади. Бу китобни далага келишда олиб келганим. Бир варақ ҳам ўқий олганим йўқ. Ўқишга бекор вақтнинг ўзи ҳам бўлмади. Қайтариб хур-жунга тиқиб қўйдим. Ёлғиз ўзим кечаси биринчи марта далада қолишим бўлгани учун ваҳима боса бошладим. "Не бўлди"ни яқинроғимга келти-риб боғладим.

- Сенга маъза, - дедим рос-

роқда қип-қизил буғдой дони ҳам чет бўлиб уйилиб турганини кўриб, туш қўра-япман, деган фикрга келдим.

Ўрнидан туриб, сомон усти-дан тушдим-да, ҳамма жой-имни бирма-бир ўшлаб, чим-чилаб кўрдим. Ўзимман, уй-оқман, сезаяпман. Қўз ол-дида бир чет сомон, бир чет буғдой ҳам турибди.

- Кечаси шамол турган бўлса, отам етиб келган-у, мени уйготмай, ўзи шопи-риб кетган, зўр иш бўлибди-да, - деб қувондим.

Шу маҳал етиб келган отам эшакдан ҳам тушмай хангу-манг бўлиб қолди.

- Ҳаммасини ўзинг шопи-рингми?! Шамол турдимми? Қандай эпладинг?

Отам кечаси келмаган ҳам, хирмон шопирмаган ҳам экан. мен ҳам кечқурун ухлаб қолганимни, эрталаб азонда уйғонганим ва сомон билан буғдойни кўрганимни айт-дим. Отам нималарнидир хаёлидан кечириб, узок ўйга толди, сўнг чет буғдой ёнига ўтириб, узундан-узун оятни қироат билан ўқиди.

- Биринчи буғдойни ташиб оламиз, - деди отам юзига фо-тиҳа тортпач, - қопларни келтир...

Нормамат ТОҒА.

ҳам бўлмади. Хуржундаги ки-тобни олиб варақладим. Қорон-гу тушиб қолгани учун ўқиб бўлмади. Бу китобни далага келишда олиб келганим. Бир варақ ҳам ўқий олганим йўқ. Ўқишга бекор вақтнинг ўзи ҳам бўлмади. Қайтариб хур-жунга тиқиб қўйдим. Ёлғиз ўзим кечаси биринчи марта далада қолишим бўлгани учун ваҳима боса бошладим. "Не бўлди"ни яқинроғимга келти-риб боғладим.

- Сенга маъза, - дедим рос-

роқда қип-қизил буғдой дони ҳам чет бўлиб уйилиб турганини кўриб, туш қўра-япман, деган фикрга келдим.

Ўрнидан туриб, сомон усти-дан тушдим-да, ҳамма жой-имни бирма-бир ўшлаб, чим-чилаб кўрдим. Ўзимман, уй-оқман, сезаяпман. Қўз ол-дида бир чет сомон, бир чет буғдой ҳам турибди.

- Кечаси шамол турган бўлса, отам етиб келган-у, мени уйготмай, ўзи шопи-риб кетган, зўр иш бўлибди-да, - деб қувондим.

Шу маҳал етиб келган отам эшакдан ҳам тушмай хангу-манг бўлиб қолди.

- Ҳаммасини ўзинг шопи-рингми?! Шамол турдимми? Қандай эпладинг?

Отам кечаси келмаган ҳам, хирмон шопирмаган ҳам экан. мен ҳам кечқурун ухлаб қолганимни, эрталаб азонда уйғонганим ва сомон билан буғдойни кўрганимни айт-дим. Отам нималарнидир хаёлидан кечириб, узок ўйга толди, сўнг чет буғдой ёнига ўтириб, узундан-узун оятни қироат билан ўқиди.

- Биринчи буғдойни ташиб оламиз, - деди отам юзига фо-тиҳа тортпач, - қопларни келтир...

ҚўЗИЧОҚ

АЖОЙИБ-ҒАРОЙИБ

такамига унга ҳавасланиб, - ов-қатинг оёғининг остида, ис-таганингча ейишинг мумкин. Кўп чанқамайсан ҳам. Ҳаммаси-дан ҳам яхшиси, вужудингда кўрқув хиссини туймайсан. Отанинг ўзи далада қолиб, уйга мени юборса-ку яхши бўларди-я. Бекор қилган-ман-да, аслида хирмоннинг бошига кучугимизни олиб келсам бўларкан. Бугунги-дай кунда бамайлихотир бе-малол ётаверган бўлардим. Худойим, энди эрталабгача ўзинг бошимда паноҳ бўлиб асрагин. Эрталаб отам келиши билан битта шамолниям бер-гин, тезроқ хирмонни саран-жомлаб, шу кимсасиз даладан қутулиб кетайлик.

Барибир, чарчок кўрқувдан устун келибди. Донг қотиб ух-лаб қолибман. Кўзимни очсам, тонг гира-шира отиб келаятган экан. Эринибгина ўрнидан турдим. Янчилиб, дони сомон-нидан ажратилган хирмон усти-да ётганимни кўриб, кўзла-рини қаттиқ уқалдим. Нар-

роқда қип-қизил буғдой дони ҳам чет бўлиб уйилиб турганини кўриб, туш қўра-япман, деган фикрга келдим.

Ўрнидан туриб, сомон усти-дан тушдим-да, ҳамма жой-имни бирма-бир ўшлаб, чим-чилаб кўрдим. Ўзимман, уй-оқман, сезаяпман. Қўз ол-дида бир чет сомон, бир чет буғдой ҳам турибди.

- Кечаси шамол турган бўлса, отам етиб келган-у, мени уйготмай, ўзи шопи-риб кетган, зўр иш бўлибди-да, - деб қувондим.

Шу маҳал етиб келган отам эшакдан ҳам тушмай хангу-манг бўлиб қолди.

- Ҳаммасини ўзинг шопи-рингми?! Шамол турдимми? Қандай эпладинг?

Отам кечаси келмаган ҳам, хирмон шопирмаган ҳам экан. мен ҳам кечқурун ухлаб қолганимни, эрталаб азонда уйғонганим ва сомон билан буғдойни кўрганимни айт-дим. Отам нималарнидир хаёлидан кечириб, узок ўйга толди, сўнг чет буғдой ёнига ўтириб, узундан-узун оятни қироат билан ўқиди.

- Биринчи буғдойни ташиб оламиз, - деди отам юзига фо-тиҳа тортпач, - қопларни келтир...

Нормамат ТОҒА.

Қарияларимиз-одамнинг икки елкасида иккита фаришта ўтиради. Бири яхши ниятларни, иккинчиси ёмон ниятларни

ЯХШИ НИЯТЛАРГА...

ижобат қилиб туради, дейишади. Шуниси қизиқки, Чапи исмли йигит иккала елкасидаги фаришта билан ҳам бемалол гаплаша олади. Фаришталар фақат тунда кўринишади. Йигитнинг ниятлари амалга ошишига ёрдам беришади. Барча ниятларига "Омин" деб туришади. Дастлаб Чапининг гапларига одамлар ишонишмади. Шунда йигит тез кунда оғир касал бўлишини, қуриган чигиртка еб, оёққа туриб кетишини баёнлаётган кўриди. Кўп ўтмай у қаттиқ касал бўлиб қолади. Олдиндан тайёрлаб қўйилган қуриган чигиртка билан ўзини даволаб, икки кунда тузалиб кетади.

ОМИН

Тунда Чапининг уйини поёлаган қўшинлари йигит ўнг елкасидаги фаришта билан гаплашаётганлигини кўришган. Ўнг елкадаги фаришта Чапига тез орада яхшигина киз топилиши ва унинг исми Ому бўлишини айтган. Улар келгусида бахтли яшашни учун киз ҳам доимо тилаклар қилаётганлини билдирган. Қўшинлар ўша кизни излаб топишади ва у киз ҳам тушида Чапи исмли йигитни кўрганини ва келгусида унга тегиши мумкинлигини айтган. Чапининг чап елкасидаги фаришта тез орада уни тарқатишини билдирган. Чунки йигит қийин аҳволда қолган пайтда ҳам доимо яхши ниятлар қилган. Ёмон ниятларни ижобат қилувчи фаришта эса "ишсизликдан" 25 йил ичида чарчаган ва ўнг елкадаги фариштага бир муддат ёрдам ҳам берган экан...

Одам ҳар қандай вазиятда ҳам яхши ният қилса, ижобат бўларкан. Доимо яхши ниятлар қилиб яшайлик. Ота-бобларимиз ҳам "яхши ният - ярим мол" деб бежиз айтишмаган.

ТЎРТ ВА БИР КЎЗЛИ...

1854 йили "Бостон медикил Жорнел" нашрида К.Друри номли инглиз мутахассиси Криклейд деган жойда тўртта кўзли одамни кўришдан ўтказгани тўғрисида ёзган. Икки жуфт кўйкўз устма-уст жойлашган бўлиб, йирик қорачиқларни қизил доирачалар ўраб олган. Друрининг ёзишича: "У ҳар бир кўзни алоҳида

юма олган, айлантирган ёки ҳар томонга қаратган, бу эса ниҳоятда ёқимсиз манзара эди. Жаноб Друрига тўртта кўзли одам ёқмаган: у ҳудода шак келтирган ва "шунақанги чийилдоқ овозда кўшиқ айтардики, жирканмай эшита олмасдим". Сайёр актёрлар ва цирк артистлари йиллар мобайнида талашиб ўз

1888 йили "Америк эн джорнел оф обстетрикс" журнали саҳифаларида шифокор Уэллс деган кимса унинг миждозлари орасида 21 ёшли кизнинг росмана ривожланган тўртта оёғи борлигини хабар қилган. Киз юрши учун оёқларининг ташқи жуфтидан фойдаланган, шу боис ҳам улар кучли ва узун бўлган.

ОЁҚЛИ КИЗ

Кизни шифокор Уэллс кўриқдан ўтказганда, у соғлом ва ажабланарлиси ҳомиладор эди.

1961 йилда эса Майами шаҳрида уч оёқли цирк мажруҳи яшаган. Учинчи оёқ бевосита умуртка поғонасидан, думгаза тепасидан ўсган бўлиб, одамни тутиб тура оладиган даражада росмана ривожланган. Кизда бу мажруҳ кўприқда туриб балик овлар ва табиийки, машиналар тўхтамай ўтмас эди...

Томонига тортиқлаган бир кўзли одам Миссисипи штатидаги кичкина жамолада яшаган. У негр бўлиб, нормал ўлчамдаги кўзи пешонасининг ўртасида жойлашган. Шоу-бизнес билан заррача ишим йўқ, - деб қанчалик тушунтирмасин кўп сонли ишбилармонлар шу қадар жонига тегишдики, охири у: «Яна ким хира пашшадек ёпишадиган бўлса, уриб ўлдирман», - деб таҳдид қиладиган бўлди. 1961 йили бу киши ўрта ёшга етди ва бутун ҳаёти мажруҳлигини томоша қилдириш орқасида уни (ва албатта ўзларини ҳам) бойитишни истаган сурбетлардан яшириниши билан ўтди.

ФАЛАТИ ЮТУК

76 ёшли мексикалик Хуан исмли чолнинг юраги касал эди. Бир куни у касалхонага кетаётганда йўлда юрак хуружи тутиб қолди ва шу ернинг ўзида вафот этди. Уни устидаги яккаюяна костюми билан дафн қилишди. Орадан бир неча кун ўтган эса лотерея ютуғи ўйналиб, Хуаннинг лотереясига 32 ярим минг доллар ютук чиқди. Унинг уйидагилари лотереяни қидириб ҳеч қаердан топа олишмади. Ютук марҳумнинг қўнғида кетганди. Хориқда қабрни очиб кўриш учун суднинг рухсати керак. Рухсатни эса қутиш зарур. Марҳумнинг қариндошлари рухсат олиш жараёнида қабрга қуролли соқчи ҳам қўйишни илтимос қилдилар. Ҳар ҳолда 32500 доллар ҳам ёмон пул эмас...

НОН ЕМАС... ОДАМ

Су Чанг ёшлиғидан фақат турли хашаротларни еб ўсди. У нон, ёғли овқатларга қайрилиб ҳам қарамас эди. Кўнига бир кило балиқ ёки чигирткадан тайёрланган шўрва, қурбақа солинган овқатларни тановвул қиларди. Хашаротларни ёгда қовуриб еб қўрди, аммо тезда бу кўнглига теғди. Ёнди турли хашаротлардан қабоб қилиб ёйишни ўрганди. Аниққас, қурбақадан тайёрланган қабобга нима етсин!

Су Чанг бир кунда ўн дон қурбақани қабоб қилиб паққос еб олади-да, кекириб юраверади.

УЙҚУЧИЛАРНИНГ ШОХИ

Акула исмли кимса дунёдаги энг уйқучи одам саналади. У қирқ етти ёшга кирган бўлса ҳам ҳали бирор марта уйидан юз метр ташқарини кўрмаган. Кўнига фақат бир соатгина овқатланиб, бўшалиб, ювиниш учун бедор бўлади. Қолган пайтларни уйқу билан ўтказди.

ҚИЗ

Рентген сурати қизнинг томоғида бир неча сантиметр узунлидаги мих санчилиб қолганлигини аниқ-равшан кўрсатиб турарди. Ҳақимлар аввал эҳтиёткорлик билан томоқ безларини олиб ташлагандан кейингина Бусрани михдан халос этишди.

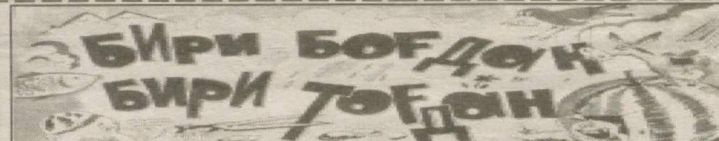
ПРОФЕССОР... "АЙИК"

Амазонка бўйлаб кезиб юрган сайёҳлар айик болалари билан ўйнаб юрган тўрт мучаси соғ болани кўриб қолишади. Уни тутишга қанчалик ҳаракат қилишмасин биринчи куни айик уларни қийнаштирамайди. Аммо эртасига улар болани ўғирлаб кетишади. Айикнинг кўкрагини эмиб катта бўлган бола инсонлар билан келиша олмайди. Уни 5 йил уй қамоғида сақлашади. Ниҳоят у ўқини ва ёзишни ўрганади. Унинг мияси шунчалик зўр ишлардики, 16 ёшида университетни битириб, тиббиётда илмий иш қилади. 22 ёшида профессор даражасига етади. Аммо қариган чоғида ҳам айик болалари орасидаги ҳаётни кўмсаётганини айтган.

МУЗ КЎРПАЛИ ОДАМ

Одамзод иссиққа ҳам, совуққа ҳам чидамайди. Лекин дунёда шундай одам борки, у фақат совуқни ихтиёр этади. Ҳар қандай шароитда ҳам муздан кўрпа қилиб ётади. Комоба ёшлигидан иссиқ нарса емай, ичмай катта бўлди. У алоҳида уйда кўрпасининг ичига муз солиб ётадиган бўлди. Бориб-бориб целлофанга музни тўлдириб ичига тушиб ётишни одат қилди. Мана, қарийб эллик йилдан буён музга ўрналиб ётади. Ёйдиган овқатларига ҳам муз қўшиб, кейин ёйди. "Иссиқ овқатни есам, иссиқ жойда ётсам эриб кетаман, мендан фақат буғ ва булут қолиши мумкин", - дейди Комоба.

М.МИРЗАШИРИПОВ тайёрлади.

БОЗОРЧИ ОТ

Камертон фамилияли кимсанинг оти жуда ақлли. У Дог лақабли отини йигирма йилдан буён авайлаб келади. Деярли шунча йилдан буён Камертон бирор марта ҳам бозорга бормаган. Бозор-ўчарни унинг оти қилади. От ҳатто юзлаб километр наридаги бозорларга ҳам бориб, эгасининг кўнглидагидек бозор қилиб келади. Бундай бозор-ўчарни қиладиган отга ҳайратланишдан бошқа илож йўқ.

охирларида машҳур Оксфорд дорилфунунида (Англия) профессор Говард Флори раҳбарлигида пенициллин олишга оид тадқиқотлар бошлаб юборилди. Бу олимлар гуруҳига Флеминг ҳам тақлиф қилинди.

МОҒОРДА ЯШИРИНГАН ДОРИ

Олим идишчаларнинг бирини қўлга олиб кўрди-ю, ҳайрон-пол қолди. Идиш ичида кўк моғор пайдо бўлган эди. Флемингги ҳайрон қолдирган нарсани идишнинг моғор босган жойидаги микроб тўпи йўқ бўлиб кетгани эди. Демак, кўк моғор (лотинчада пеницилий) йирингли касаллик кўзгатувчи микробларнинг қушандаси экан.

Флеминг, моғор микроблари ўлдирувчи аллақандай суюқлик ажратиб чиқаришини ва бу суюқлик фақат стафилокок микробларининггина эмас, бўлма, куйдирги ва заҳм касалликларини тарқатувчи микробларни ҳам ўлдира олишини аниқлади.

Аммо, 1928 йилда кўк моғор таркибидан, соф пенициллин ажратиб олишга муваффақ бўлинмади. 1938 йилнинг

ФИРТ РОСТЧИ

Одамнинг афтига қараб туриб унинг феъл-атвориини айтиб берадиганлар бўлган. Ана шундайларнинг янада антиқаси Африкада яшайди. У афтингизга қараб туриб қайси йили ва қайси куни туғилганингни айтиб бера олади.

Унинг бу санъатига қойил қолмай илож йўқ. У бир йўла юз нафар одамни қабул қилганида битта-иккитага адашиши мумкин экан.

БОЗОРЧИ ОТ

Камертон фамилияли кимсанинг оти жуда ақлли. У Дог лақабли отини йигирма йилдан буён авайлаб келади. Деярли шунча йилдан буён Камертон бирор марта ҳам бозорга бормаган. Бозор-ўчарни унинг оти қилади. От ҳатто юзлаб километр наридаги бозорларга ҳам бориб, эгасининг кўнглидагидек бозор қилиб келади. Бундай бозор-ўчарни қиладиган отга ҳайратланишдан бошқа илож йўқ.

охириларида машҳур Оксфорд дорилфунунида (Англия) профессор Говард Флори раҳбарлигида пенициллин олишга оид тадқиқотлар бошлаб юборилди. Бу олимлар гуруҳига Флеминг ҳам тақлиф қилинди.

Ниҳоят пенициллин ҳосил қилишга муваффақ бўлинди. Бу дори ҳаммага айни пайтда маълум: бир қатор хасталикларда, бадандаги фасодга барҳам беради. Бошқа дори воситаларига нисбатан анчагина арзон, қулай антибиотикдир. Ҳаммабон дори ҳисобланади. Пенициллин кашф этганлари учун Флеминг, Флори ва Чейнларга ҳалқро Нобель мукофоти берилган.

Кунлардан бир куни ана шу олимлардан бирини бир бинога тақлиф этишади. Бино ниҳоятда мухташам, икки томони жуда тоза, халқ ибораси билан айтганда "ёғ тушса ялагудек". Мезонлар олимга: "Қалай, бино сизга ёқдими?" - дея сурашади. Олим эса: "Йўқ, шунчалик тоза бўлганидан моғор босиб ётгани афзал эди, бўлмаса пенициллин кашф қилмаган бўлур эдик", - дея жавоб беради.

Олим идишчаларнинг бирини қўлга олиб кўрди-ю, ҳайрон-пол қолди. Идиш ичида кўк моғор пайдо бўлган эди. Флемингги ҳайрон қолдирган нарсани идишнинг моғор босган жойидаги микроб тўпи йўқ бўлиб кетгани эди. Демак, кўк моғор (лотинчада пеницилий) йирингли касаллик кўзгатувчи микробларнинг қушандаси экан.

Флеминг, моғор микроблари ўлдирувчи аллақандай суюқлик ажратиб чиқаришини ва бу суюқлик фақат стафилокок микробларининггина эмас, бўлма, куйдирги ва заҳм касалликларини тарқатувчи микробларни ҳам ўлдира олишини аниқлади.

Аммо, 1928 йилда кўк моғор таркибидан, соф пенициллин ажратиб олишга муваффақ бўлинмади. 1938 йилнинг

(Давоми. Боши ўтган сонда)

СОҒЛОМ БЎЛАЙ ДЕСАНГИЗ...

ОВОЗ БУТУНЛАЙ ЙЎҚОЛГАНДА - эса мана бундай усул билан даволаса бўлади. 3 ош қошиқ коньяк, уч ош қошиқ асал ва уч дона тухумни яхшилаб аралаштирилади. Ушбу аралашмани бир чой қошиқдан кун бўйи ҳар 15-20 минутда истеъмол қилинади.

ТАНА ҲАРОРАТИ КЎТАРИЛИБ, ТИТРОҚ ТУРГАНДА - мана бундай шифобахш ичимлик тайёрлаш мумкин. Бир стакан аччиқ ва ширин чойга бир чой қошиқ коньяк қўшилиди. Яхшилаб аралаштириб усти ёпиқ идишда қайнатилиб, қайноқ ҳолда ичилади. Сўнг иссиқ кўрпага ўралиб ётиш тавсия этилади.

СИЛ (ТУБЕРКУЛЕЗ)НИ ДАВОЛАШДА - мана шундай ичимлик тайёрланса ёрдам беради. 6 дона янги тухумни қайноқ сувда яхшилаб совутилади. Сўнг спирт ёки ароқ билан арталари. Уларни ширин банкага солиб, устидан 10 дона лимоннинг шарбатини қуйгач.

Спиртли ичимликлар орасида энг аълоси ва шифобахш коньякдир. Унинг таркибида овқат ҳазм қилишни яхшилашга ёрдам берадиган С дармондориси мавжуд. Коньяк табобатда ўзига хос хусусиятлари учун қадрланади.

Америкалик тиббиётчи олимларнинг аниқлашича юрак хасталиги, яъни στενοкардия хуружи тутганда 20-30 грамм коньякни қанд билан ичилса, хуружнинг тез ўтиб кетишига ёрдам берад экан.

ЗИКНАФАС КАСАЛЛИГИ (астма)

билан оғриган беморлар 0,5 стакан асал ва коньякни яхшилаб аралаштириб, ҳар кун бир ош қошиқдан овқатдан олдин ичишса шифо бўлади.

Даволаниш муддати бир ҳафта.

СУРУНКАЛИ КУРУҚ ЙЎТТАЛДА - бир килограмм ёнғоқнинг ичидаги қобикларини олиб, устига 0,5 литр коньяк қуйилади-да, усти қопқоқ билан яхшилаб беркитилиб, бир ҳафта сақланади. Сўнг сузиб олинади. Ушбу аралашмани бир ош қошиқдан кунига уч маҳал овқатдан олдин ичилади. **Даволаш муддати 10-14 кун.** Зарурат туғилганда бир ҳафталик танаффусдан кейин яна қайтариш мумкин.

ПАНКРЕАТИТДА - қўшимча даво сифатида 0,5 литр коньякка бир дона тухумнинг оқи ва яримта лимон шарбатини сиқиб, овқатгача бир ош қошиқдан ҳар кун ичилади.

Даволаш муддати 3-4 ҳафта.

КАМ-ҚУВВАТЛИКДА - бир қадах коньякка бир дона тухумнинг сариғини ичиш тавсия этилади.

Тиш оғриғини қолдириш учун - 0,5 стакан коньякка бир чой қошиқ ош тузини аралаштиринг. Сўнг икки бўлак пахтани ботириб, биттасини тишингиз оғриётган томондаги қулогингизга тисқасиз. Иккинчисини эса оғриётган тишингизнинг милкага боосангиз оғрик босилади.

СУРУНКАЛИ ТОМОҚ ОҒРИГИДА (фарингит ва ларингит) 1/2 стакан занжабил (анис) уруғининг устига сув қуйиб 15 минут қайнатилади. Сўнг 1/4 стакан асал қўшиб яна бир марта қайнатиб олинади. Бироз турган унга бир ош қошиқ коньяк қўшиб, ҳар ярим соатда бир ош қошиқдан ичилса, бу касаллиқни даволаб, овозни жаранглатади.

ЎН ИККИ БАРМОҚЛИ ИЧАК ЯРАСИНИ ДАВОЛАШДА - ушбу аралашмадан ҳар кун уч маҳалдан овқатгача бир ош қошиқдан ичилади.

Даволаш муддати - уч ҳафта.

БАЧАДОН БЎЙНИ ЕМИРИЛИШИ (ЭРРОЗИЯ)ДА - ушбу аралашмани қуйдаги тартибда истеъмол қилинг. Биринчи 6 кун давомида бир чой қошиқдан овқатланишдан ярим соат олдин истеъмол қилсангиз нафи катта.

7 кундан бошлаб 21 кунга қадар микдорини ошириб бориңг.

Бу аралашмани музлаткичда сақлаганингиз маъқул.

ЎЗГАРТИЛГАН ҲАРОРАТНИ ТАЛАБ ЭТАДИ!

Куруқ ва меъёрида бўлган сочлар учун озиклантирувчи никоб.

Бир дона тухум сариғи, бир чой қошиқ ўсимлик ёғи, бир ош қошиқ коньяк ва 20-25 томчи қайнатиб совутилган сув аралаштирилади. Сўнг бошга сурилиб ярим соатдан кейин илиқ сув билан ювиб ташланади. Ушбу муолажани бир ҳафтада бир марта 1,5 - 2 ой давомида қилинади.

Ингичка ва мўрт сочлар учун - уч ош қошиқ коньяк, уч ош қошиқ ўсимлик ёғи, бир ош қошиқ асал ҳамда тухумнинг сариғи яхшилаб аралаштирилиб бироз бугда тутиб турилади.

Сўнг сочга сурилиб рўмол билан танғиб қўйилади ва бир соатдан кейин илиқ сув билан ювиб ташлайсиз. Ушбу муолажани ҳафтада бир марта икки ой давомида қайтариш мумкин.

Пиво билан тайёрланган мана бу аралашма эса сочларга бетакдор жило бағишлаб, ипадек майин қилади ва қазоқни йўқотди.

Сочингизни шампун билан ювганингиздан кейин уй ҳароратида иситилган пивони бошингизга суриңг. 7-10 минутдан кейин сочларингизни илиқ сув билан ювиб ташлайсиз. **Буни бир ҳафтада бир-икки мартадан икки ой давомида қилишингиз мумкин.**

Ёғли ва меъёрида бўлган юз терилари учун оқартирувчи лосьон - бир дона бодиринг майда кирғичдан чиқариб, 0,5 литрли банкага солиңг-да, устига ароқ қўйиб қоронғи жойда икки ҳафта сақланг. Тайёр бўлгач ушбу аралашма билан ҳар кун эрталаб ва

Сепкил ва доғларни кетказиш - янги соғилган сут билан ароқни 3:1 миқдорида аралаштириңг-да, ҳар кун кечқурун юзингизни артинг. Буни юзингиз тиник бўлгунча қилишингиз керак. Мана бу компресс эса юзингиздаги қорамтир доғларни кетказди.

Конўл (чистотель) ўтини ароқ билан 1:5 миқдорида аралаштириңг-да бир ой давомида илиқ жойда сақлагач сузиб олинг. Тайёр бўлган аралашмага кичикроқ пахта бўлақларини ботириб олиб доғларнинг устига қўйиңг. 15-20 минутдан кейин пахтани олиб ташлаб юзингизни совуқ сув билан ювиңг. Бу муолажани бир ҳафтада 2-3 мартадан то доғлар йўқолгунча давом эттирасиз.

Шамоллаган тери учун пардоз суви 8 ош қошиқ майдаланган отқулоқ (подорожник) барглариини термосга солиб, устига 1/2 стакан сув қўйиб ярим соат тиндириб қўйиңг. Кейин 1/2 стакан ароқ билан аралаштириңг. Ушбу аралашма билан ҳар кун эрталаб ва кечқурун юзингизни артасиз. Муолажани юзингиз меъёрига келгунча давом эттирасиз.

“Қиш окшоми” озиклантирувчи никоби: 1/2 стакан миқдоридаги сметанани 2 ош қошиқ тухум сариғи билан аралаштириб кўпиртириңг, устидан 1/2 стакан миқдорида ароқ ва лимон шарбатини қўйиңг-да, яхшилаб аралаштириб музлаткичга қўйиңг. Окшомлари кўчадан ёки ишдан келганингиздан кейин юзингизга сурасиз. У терига сингиб кетганидан сўнг ярим соатдан кейин юзингизни илиқ сув билан ювиб ташлайсиз.

Ажинларга қарши никоб - тухумнинг сариғи ва 3-4 ош қошиқ пивони яхшилаб кўпиртириб аралаштириңг. Юзингизга суриб 10-15 минутдан кейин илиқ сув билан ювиб ташлаңг. **Ушбу муолажани бир ҳафтада икки-уч марта қайтарасиз.**

ҲОЙДАЛИ МАСЛАХАТЛАР:

● Агар оёғингиз хўл бўлиб совуқ ўтган бўлса, касал бўлиб қолмаслик учун ароқ билан товоңларингизни яхшилаб ишқаланг. Кейин жун пайпоқ кийиб ўринга ётиңг. Шунингдек, ўринга ётишдан олдин бир қадах коньякни қанд билан ичсангиз, шамоллашнинг олдини олган бўласиз.

● Кўпгина сартарошлар ўз миқозларига сочларини бўятишдан олдин бир неча қултум вино ёки пиво ичиб олишни тавсия этишади. Шунда қон томирлари кенгайиб ичимликнинг таъсирида бошга кўпроқ қон қўйилади ва сочлардаги модда алмашинуви яхшиланади. Бу эса сочларнинг илдизигача бўялишини таъминлайди.

● Шунингдек, пиво сочларни турмаклашда ёрдам берадиган воситадир. Агар турмагингиз узокроқ сақланишини истасангиз сочларингизни турмаклашдан олдин пиво билан ҳўллашингиз керак.

● Пивони ҳаммомга тушгандан кейин ичиш тавсия этилмайди. Ҳаммомга тушган кишининг танасидан тер билан жуда кўп тузлар чиқиб кетади. Пиво эса сийдик билан тана тўқималаридаги тузсизликни янада ошириб юборади. Пивони яхшии ҳаммомдаги қизиқ турган тошларнинг устига сепиңг. Пиволи буг танага яхши таъсир қилиб, унинг ипадек силлиқ бўлишини таъминлайди.

Саҳифани Дилбар ва Гулбашар тайёрлашди.

ЎЗИНГИЗГА ЎЗИНГИЗ

Тибет табобатидан беш сабоқ

Биринчи қоида:

ХАРАКАТ-ЛА БЕНАЗИР
БЎЛУРСАН

Саломатликнинг биринчи талаби ҳаракатдир. Одамзод фақат ҳаракат туфайлигина танани мукамал, акли беназир ва руҳни бақувват сақлай олади. Бунинг учун табиат ҳамма нарсани яратиб қўйган.

Авалло ҳар бир киши ўзи учун муносиб юмуш топиши лозим. Ўзининг касб-коридан завқ олган киши, руҳини ҳамиша бардам сақлайди. Ишидаги барака ҳам ортаверди, касаллик эса яқинлашмайди. Завқли меҳнат танани ёшартиради, фикрий теранликка ундайди. Кимки бўлар-кетар тарзида ишласа, ўз танасига жабр қилади. Ҳафсала-сизлик одамни тез толиқтиради ва руҳини ўтмаслаштиради. Инсон ўз касб-корининг ич-ичига кириб кетиш йўлларини изламоғи лозим. Ана шунда меҳнатнинг мукамаллиги ортаверди, ундан олинadиган руҳий завқ вужудни ҳам гўзаллаштиради.

Шундай гўзал ва покиза ишлашга одатланинг-ки, бу ишни бошқа ҳеч ким сиздан яхшироқ бажара олмасин. Шунинг учун инсондаги бағрикенглик, хушфевллик, сажийлик каби фазилатлар айнан меҳнатдан завқ олиш жараёнида камол топади. Ўзингиз завқ оладиган касб-кор топиб олган бўлсангиз, билингки, бу Тангрининг сизга бўлган беҳад мурувватидир.

Ҳеч қачон ўзингиз қодир бўлмаса ишга қўл урманг. Ўз меҳнати бошқаларга манзур қила олмаслик, руҳий тушқунликка сабаб бўлади. Агар ишингиздан барака топмаётган бўлсангиз, Яратгандан ёлвориб сўранг: Ҳаёлий орзуларни сиздан узоклаштирсин, ўз ишингизга муҳаббат, қалбингизга ғайрат ато этсин.

Сизни касалликка чалитирадиган, танангизни гўзал ва кўркем қиладиган ҳаракатнинг яна бир тури мавжуд. У ҳам бўлса жисмоний машқлардир. Уларни гўзаллик ва баркамоллик машқлари ҳам дейилади. Бундай машқлар эркакларни мард ва мардонавор қиладир. Аёлларни эса жисмонан гўзаллаштиради. Бусиз тана мукамал бўлмайди.

Эркаклар учун кураш тушиш, отга миниб чоптириш, тоққа кўтарилиш, совуқ сувда чўмилиш ва сузиш айниқса фойдали машқлардир. Аёллар учун эса пиеда юриш, баданини уқалаш, енгил машқлар ва хушманзара жойларга сайр қилиш хушроқдир ва уларга саломатлик, гўзаллик инъом этади. Юрак ва руҳий касалликларни умуман яқинлаштирмайди. Уларни бир умр ҳаётсеварлик ва бардамлик тарқ этмайди.

Иккинчи қоида:

ПАРХЕЗ - БЎСТОНДИР

Табиатнинг ўзи инсон саломатлиги учун зарур бўлган нарсаларни яратиб қўйган. Тангрининг яратгани беминнатдир. Дарё ва булоқларнинг суви, шифобахш гиёҳлар, мева ва सबзавотлар вужуд учун малҳамдир. Уларсиз танани соғлом сақлаб бўлмайди. Саломатлик ҳар қачон парҳезкорликдан топасиз. Танада чикит қолдирмайдиган ноз-неъматларни истеъмол қилишга одатлан-

ганлар ҳар қачон саломатдир. Барча мева, सबзавотлар, товуқ, қўён, балиқ гўшти, пишлок, сут-қатиқ ва ёрма махсулотлари ана шундай ноз-неъматлардир. Бундай емишлар танани ёшартириб, фикрни равшанлаштиради ва гўзаллик бахш этади. Парҳез бўстондир, деб ана шунга айтадилар.

Доривор гиёҳлардан дамланган чойлар эса юракка дармондир. Бундай дамламалар қон айланишини муътадиллаштириб, зарарли чикитларни ҳайдайди, бардамлик ва тетиклики сақлайди. Дарё ва булоқ сувида танани тозалаш хусусияти мавжуд.

Тангридан бир нарсани ёлвориб сўранг-ки, сизни очолат, шунингдек, қовурма овқатларга иштахангизни баланд қилиб қўймасин. Ҳар икки ҳолат танада шундай

асоратлар қолдирадиган, улардан вужуд зўриқиб, касалликларга осонроқ чалинади. Ичкиликбозлик ва кашандалик ҳам юракнинг ашаддий қушандасидир. Улар аклини заифлаштиради, турли бало-қазоларга дучор қиладир. Наслни бузади ва соғлиққа аёвсиз путур етказиши. Худди шунингдек, турли химиявий дорилардан ҳам нажот изламасангиз, улардан қолган чикит вужудда бошқа касалликларни қўзғатади ва танани мўртлаштириб, уларда қариш аломатларини кучайтиради.

Ҳар кун би вақтда овқатланишга одатланинг. Бемаврид овқатланиш, шўр ва ўта аччиқ таомлар танадаги мутаносиб-ликни бузади ва зўриқиш ҳосил қиладир. Овқатланишда ҳамиша меъёрни сақлаш, саломатлигингиз учун қафолатдир. Саломатлик эса бахтиёрликдир.

Учинчи қоида:

КАЛБНИ ПОКИЗА
САКЛАНГ

Қалб тоза бўлса, вужуд саломатдир. Шу боисдан хушфевл, мулоим инсонлар узоқ яшайдилар. Чунки руҳияти соғлом инсонлар мулоим бўладилар. Улар тинчлик ва хотиржамликни ҳамма нарсадан устун қўядилар.

Яратгандан шуни сўрангки, сизга руҳий баркамоллик ато этсин. Фикрингизни дунё йиғишга, шайтоний ҳирслар ортидан югуришга банд қилиб қўймасин. Давлат тўлашга берилган одам қалбни хиралаштириб, ўз саломатлигини йўқота бошлайди. Тангрини берганига шукр қилиб ўзларига ўртаҳолликни лойиқ билганлар, қалбни кемириб, саломатликини йўқотувчи етти қусурдан халос бўладилар. Булар - ҳасад, шубҳа, очкўзлик, адоват, хиёнат, ёлғончилик ва

2005
ЙИЛ
СЎРАТ САЛОМАТЛИК ЙИЛИ

Тибет табобати билан бутун дунё халқлари қизиқади. Чунки бу халқнинг табобати инсон ва табиатнинг ошқоғилигига асосланган. Унда шундай дейилади: Саломатлик, бу - бахтдир. Хасталик эса азоб-уқубат, тушқунлик ва эрта қаришлиқдир. Саломат бўлишда ва узоқ умр кўришда, инсонга табиатнинг ўзи раҳнамо.

Билинг-ки, инсон бемалол 200 йил яшай олади. Бунинг учун табобатнинг бешига қондасизга амал қилмоғи лозим. Бу борада ҳар бир кишининг ўзидан ўтадиган табиб йўқ.

ТАБИБСИЗ

Қалбда ана шу етти қусурнинг бирортаси бўлса хотиржамлик бузилур. Ҳазоркорлик ва хусумат пайдо бўлади. Бу қусурлар юракни ва миани толиқтириб, эрта қаришлиққа, руҳий бекарорликка, жиззаклиққа сабаб бўлур.

Сиз дарёдан ибрат олинг. Дарё чўқур бўлса, соқин оқади, суви тоза ва шарфоб бўлади. Одам ҳам шундай. Мулоим ва меҳрибон инсонлар ҳаёт чигалликларини осойишталик билан ақл элагидан ўтказиб, тўғри ва безор йўлни топа оладилар. Сабаби, мулоимлик ва оғир-босиқлик иймон-этиқод белгиси бўлиб, тафаккурни етук сақлайди.

Битта ҳақиқатни доимо қалб-бингизда сақланг.

Саломатликдан зиёд бойлиқни ҳали ҳеч ким топа олган эмас ва топа олмайдилар ҳам. Соғлиққа путур етказувчи ҳар қандай мол-дунёдан воз кечинг. Шунинг билан, саломатлик учун ҳалол ризқ-насибнинг ҳосияти бекиёсиз. Халоллик ҳеч қачон руҳга зўриқиш бермайди, миқозини айнитмайди, юракни ишдан чиқармайди. Халоллик - аслида доноликдир.

Ҳар бир кунни Тангрига шукр келтиришдан бошлаган инсонлар инсоф ва адолатга яқиндилар. Баднафслик балоси улардан чекинур. Борки мавжудотга меҳр-муҳаббат пайдо бўлур. Ихлос ва ибодатдан дил беназир покланур. Қалбнинг покизалиги эса, саломатликнинг посбонидир.

Тўртинчи қоида:

ОИЛА САЛОМАТЛИК
КЎРҒОНИ

Саломат инсонлар ҳар қачон бахтлидир. Саломатлик эса оилада шаклланади. Бунинг биринчи талаби покизалиқдир. Яна тўрт нарсасаломатликка қафолат бўла олади. Булар - ширинсўзлик, меҳр-оқибат, пазандалик ва миқозини яхши билишлиқдир. Идрокли ўй бекалари оилада ҳаммани соғлом қилишга бутун вужудини сарфлай оладилар. Аёл бўлган уйда покизалик, саломатлик, нафосат ва хуш кайфият бўлмайди. Идрокли аёл энг яхши табибдир.

Оилада ширинсўзликдан, меҳрибонликдан ортироққ малҳам йўқдир. Ҳар икки фазилат Тангрининг шафоатидан пайдо бўлади. Уларсиз оилада соғлом муҳитни яратиш мушкулдир. Идрокли ва сабр-бардошли аёл ҳаётнинг бебаҳо гулидир. Улар асло майда гурбатларга берилмайдилар, оилада ҳаммага руҳий мадад беришга шай турадилар, бундай бекалар-

нинг шубҳасиз қадрига етмоқ лозим.

Ҳамма касалликлар бекорчиликдан, беғамликдан, лоқайдлик ва жиззакликдан келиб чиқишини ёдингизда сақланг. Февлни кенг тутиб, доимо яхши амаллар билан банд бўлган аёллар, ўзини ҳам, бошқаларни ҳам соғлом қила оладилар.

Пазанда аёлга жонингни садақа қил, деган ибора бежиз айтилмаган. Хуштам таом қайфиятни хушлайди, вужудни тетиклаштиради, ақл-идрокни ўткирлаштириб, одамни ғайратга миндиради. Овқат тайёрлашда ҳамманинг миқозини эътиборга олмоқ лозим. Ҳар қандай таомни меъёрида, лаззатли тайёрлайдиган аёл бор хонадонга, дори-дармонлар керак бўлмайди.

Аёнки, ҳаёт зиддиятсиз бўлмайди. Лекин ҳар қандай зиддиятни зўриқтирмай босиқлик, бардош, ақл-идрок билан ҳал қилса бўлади. Муроса ҳар қачон саломатликка йўлдошдир. Эрак ҳам, аёл ҳам муроса борасида ибрат бўлмоқликлари муҳимдир. Соғлом муҳит-саломатликнинг синналган бешигидир. Оналар меҳр булоғи, оталар серғайратлик тимсоли бўлсинлар.

Бешинчи қоида:

ОРЗУЛАШДАН
ЧАРЧАМАНГ

Танаси соғлом инсоннинг руҳияти ҳам соғломдир. Соғлом одам ҳамиша интилишда бўлади, орзулашдан чарчамайди. Орзулар эса инсоннинг тафаккурини жўшқинлаштиради, танани эса ёшартириб, кўркемлаштириб, касалликни яқинлаштирмайди.

Соғлом инсоннинг қалбида гурбат бўлмайди ва хиёнат йўлига асло қадам қўймайди. Уларда ҳаётсеварлик, зийраклик, меҳр-оқибат, мулоимлик ҳислатлари камол топиб бораверди, руҳи ўтмаслашмайди.

Агар Тангри сени сабр отига миндириб қўйган бўлса, шукр қил. Бу от ҳеч қачон йўлдан адашмайди. Сабрининг давоми қувончдир. Соғлом одам беғараз ва бошқаларга яхшилик истовчидир. Бу албатта унинг ўзига яхшилик бўлиб қайтади. Яхшилик, эзгулик одамнинг қалбини ёритади, руҳий бардам қиладир, қариш аломатларини секинлаштиради.

Танаси тоза, руҳи бақувват инсонлар юз ёшида балоғат бўсағасида бўладилар, фарзанд қўрадилар, соғлом насл қолдирадилар, ақл-идрокни беназир сақлаб қоладилар. Ҳаёт нашидасини суриб яшаётган бундай инсонлар, чинакам бахтлидирлар. Уларнинг ҳаётиндан ибрат олишга ҳамиша инти!

Табиатнинг ўзи беғубордир. Табиатга ақин бўлиб ундан қувват олган инсонларнинг танаси ҳам, руҳи ҳам беғубор бўлишини ҳамиша ёдда тут!

К.НИШОНОВ тайёрлади.

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

Оила ва жамият

Фойдаланилмаган кўлэмалар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб берилмайди.

Газетадан кўчириб босилганда «Оила ва жамият»дан олинганлиги албатта қайд этилсин.

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Қабулхона: (Тел. ва Факс) 133-28-20
Табриқлар, эълонлар: 133-04-50
Бўлимлар: Оила - 133-04-53, 134-25-46
Бухгалтерия: 132-07-41

Газета «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмачонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти - 20.00. Босишга топширилди - 21.00

Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.
E-mail: oilavajamiyat@rambler.ru

МАНЗИЛИМИЗ:

Тошкент - 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

ХОМИЙ: «Матбуот тарқатувчи»
акциядорлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - 176
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 027-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г - 137. Формати А-3, ҳажми 4 табоқ.
Адади - 17096
Саҳифаловчи — Ш. БАРОҚОВ
Расм — Н. ХОЛМУРОДОВ
Навбатчи — С. ФАХРИДДИНОВА
Мусахҳиҳ — С. САЙДАЛИМОВ

1 3 4 5 6